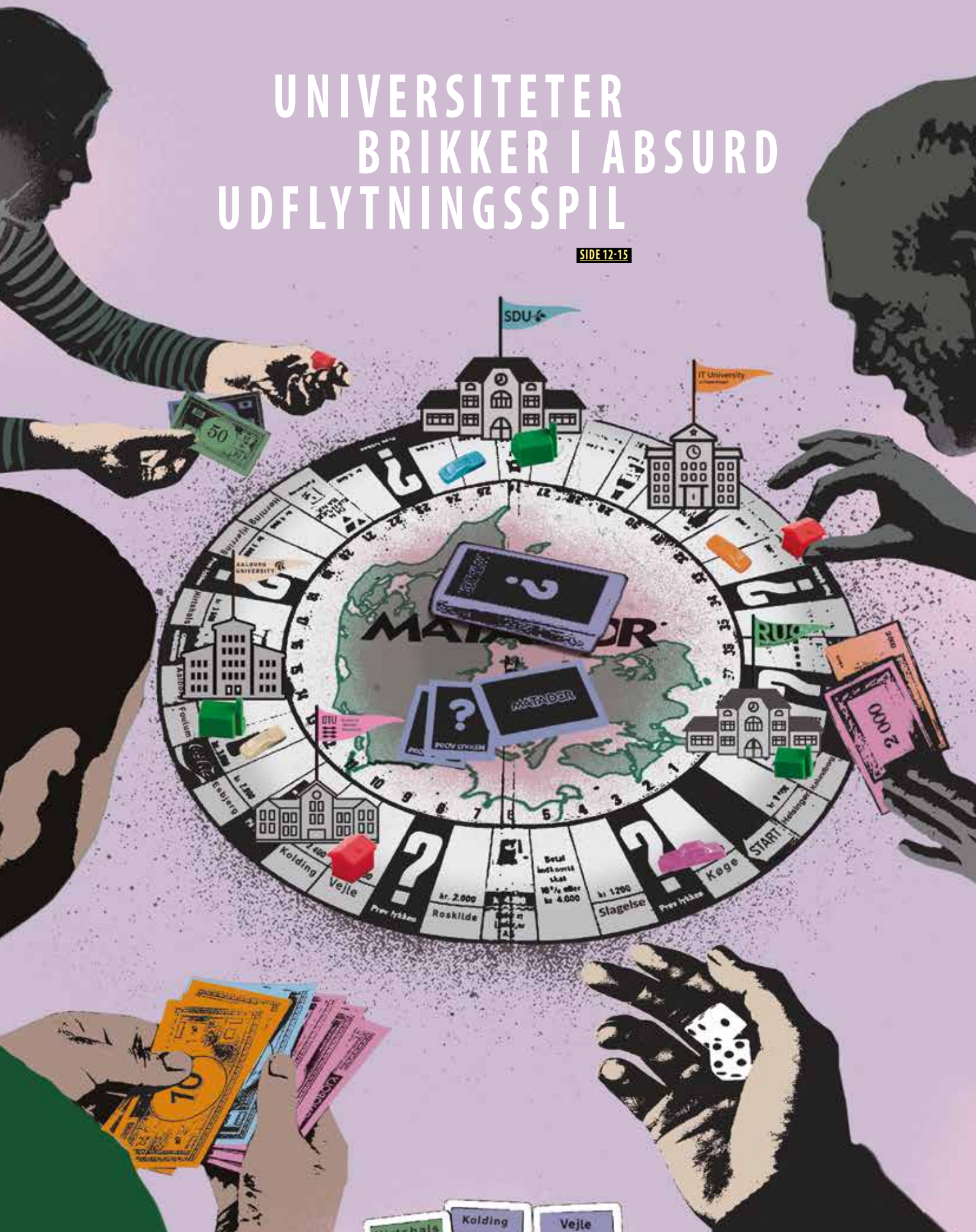

UNIVERSITETER BRIKKER I ABSURD UDFLYTNINGSSPIL

SIDE 12-15

NY BYGGESKANDALE

Forsinkede laboratorier forhindrer AU i at rekruttere forskere og søge bevillinger.

OVERDRAGELSEN AF DEN SKANDALERAMTE NIELS BOHR-BYGNING UDSDYDES IGEN

Niels Bohr Bygningen forventes nu først at kunne tages i brug i juli 2022 – et halvt år senere end sidste prognose i oktober. **Side 4**

DM-FORMAND FRYGTER, AT BYGGESKANDALE ENDER MED FORSKERFYRINGER

Camilla Gregersen mener, at det vil være katastrofalt, hvis KU's husleje for Niels Bohr Bygningen eksploderer. **Side 4**

ÅRETS TILLIDSREPRÆSENTANT VALGT I DM

Alexandra Holsting foretrækker konsensus frem for konfrontation. **Side 6**

UNDERVISERE HAR STOR BETYDNING FOR UNGES TRIVSEL

Ungdomsgenerationerne har et generelt problem med stress, ensomhed og mistrivsel, men underviserne kan gøre en stor forskel, lød det på "Topmøde om børn og unges trivsel". **Side 8**

ESBJERG RASER OVER INSTITUTLEDERS ADVARSEL

Institutlederen for Juridisk Institut på SDU advarer i sin ansøgning om at oprette ny jurauddannelse i Esbjerg om, at det kan få væsentlige negative konsekvenser for såvel den juridiske forskning som de juridiske uddannelser i Odense. **Side 14**

Medlemsblad for DM's universitetsansatte (ULA), DM's forskningsinstitutionsansatte, Djøfs universitets- og forskningsansatte (UFO) under Djøf Offentlig. Løseabonnementer: IDA, Pharmadanmark, Psykologforeningen.

Bladets leder skrives af repræsentanter for universitets- og sektorforskningsafdelingerne i DM og Djøf. Bladets leder udtrykker fælles holdninger.

Øvrige artikler i bladet er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med afdelingernes synspunkter. Eftertryk er tilladt med tydelig kildeangivelse.

FLERE BASISMIDLER TIL FIRE UNIVERSITETER

Politisk aftale gør ikke for alvor op med historisk skæv fordeling af forskningskronerne.

UNIVERSITETER KÆMPER OM IT- UDDANNELSER I VEJLE

ITU og SDU har begge lanceret planer om at placere it-uddannelser i Vejle, men det er tvivlsomt, om der overhovedet er unge nok, som vil søge. **Side 15**

MÅNEDENS FOTO: ET BLÅT TÆPPE I ØRKENEN

Indien blev klimatopmødets skurk, da landet ikke ville gå med til at udfase kulraften. Ikke desto mindre er det i Indien, man finder verdens størst solcellepark – et solpaneltæppe på størrelse med Fanø. **Side 16**

DTU STÅR FAST PÅ AFTENUNDERVISNING TIL KL. 22

De studerende er trætte og uoplagte, mens institutdirektører sætter spørgsmålstegn ved afgørende argument for aftenundervisning. Alligevel vil DTU's ledelse holde fast i ordningen. **Side 18**

LÆRING: HVEM ER JEG, HVAD KOMMER JEG MED?

Det er spørgsmålene, alle studerende bør stille sig selv, mener professor Helle Neergaard, der arbejder med eksistentiel læring. **Side 20**

VIS DIN PH.D.: VOLDSORD

Marie Bojsen-Møller, der har skrevet ph.d. om trusler som sproglig genre, siger, at trusler skal tages alvorligt, uanset om de bliver ført ud i livet eller ej. **Side 22**

Ansvarshavende redaktør:

Jakob Elkjær (je@dm.dk).

Redaktionelle medarbejdere:

Red. leder Claus Baggersgaard (cbl@dm.dk), journalist Lasse Højsgaard (lah@dm.dk).

Øvrige henvendelser:

Sekretær Sidse Rølle Jakobsen (srj@dm.dk).

Redaktionens adresse:

Forskerforum, Peter Bangs Vej 30, 2000 Frederiksberg, telefon: 38 15 66 55.

TEMA

POLITIKERE VILLE HAVE FLERE UDDANNELSER – NU FÅR DE FÆRRE

Den store udflytningsplan viser nu for alvor sit grimme ansigt.

CBS HÆNGER PÅ REGNINGEN FOR ULOVLIGT ENGANGSVEDERLAG TIL AFGÅET REKTOR

Der er ikke grundlag for at rejse krav om erstatning mod den daværende bestyrelsesformand eller bestyrelse for i strid med reglerne at have givet en afgået rektor et engangsvederlag på 692.000 kr. **Side 24**

DEBAT: UNIVERSITETETS ABSURDE ANSÆTTelsesPROCEDURER – EN PERSONLIG BERETNING

Jacob Højgaard Christensen mener, at AU's klageprocedure er absurd og svarer til, at man skal anmelde en voldshandling til den implicerede voldsperson, som efterfølgende også skal afgøre sagen, uden ankemuligheder. **Side 25**

KRONIK: EXPERIMENTIERFREUDE ER I MERE END ÉN FORSTAND ET FREMMEDORD

Humanistisk psykologi udfases på KU, og snart lukkes de filosofiske uddannelser på CBS. Fagmiljøer afvikles, og studiepladser forsvinder. Hvad blev der af retten, viljen og lyst til at eksperimentere inden for universitetssystemet? **Side 26**

NAVNE

Nye udnævnelser, priser og bevillinger. **Side 28**

BAGSIDE: KAN FLERE REGLER SIKRE MERE FRIHED?

Liberal Alliance vil gerne sikre ytrings- og åndsfrihed på universiteterne ved lov. En tand for illiberal, synes de andre partier om den ide.

Oplag: 8.200 eks.

Udkommer 7 gange i 2022.

Forsideillustration: Simon Bodh Nielsen, Llustra.

Øvrige adresser:

DM, Peter Bangs Vej 30, 2000 Frederiksberg, tlf. 38 15 66 00.

Djøf, Gothersgade 133, PB 2126, 1015 Kbh. K, tlf. 33 95 97 00.

Grafisk produktion: OTW A/S.

Næste udgivelse: 3. februar 2022.

Af Olav W. Bertelsen,
formand for DM
Viden og FTR på AU

Skrot nedskæringsvanviddet!

Den 25. juni indgik et bredt flertal på Christiansborg en politisk aftale om "rammer for flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark". Fra et universitetsperspektiv fremstår aftalen som et ugennem tænkt misfoster, med mindre aftalepartierne blot vil have færre universitetsuddannede.

Universiteterne skal nedlægge eller udflytte op mod 10 pct. af uddannelsespladserne. De planer, der i de seneste uger er blevet fremlagt på de enkelte universiteter, viser med stor tydelighed, at den politiske aftale får meget skadelige konsekvenser. Tvivlsomme udflytningsprojekter, uddannelser, der bliver for små, lukninger af hele uddannelser og en fremtidig begrænsning på optaget af studerende på uddannelserne i almindelighed.

Det kan godt være, at der på nogle af universiteterne er så meget helhedstænkning, at man ikke begiver sig ud i blodige fyringsrunder, men oven i en økonomi, der i forvejen er presset, kommer det til at have negative konsekvenser for de unge kolleger, der er ansat som postdoc eller adjunkt. Det bliver mere udsigtsløst at få en fast stilling.

Danmark har en stolt tradition for universitetsuddannelser i hele landet, startende i 1928 med etableringen af universitetsundervisningen i Jylland. I dag har vi universiteter med hovedcampus i de 4 største byer og universitetsuddannelser i en række mindre byer, hvilket betyder, at der bortset fra Lolland/Falster og Bornholm ingen steder i Danmark er over 100 km til en universitetsuddannelse.

Men generelt er de uddannelser, der ligger uden for de store byer, ikke bæredygtige. Søgningen er

vigende, og økonomien hænger slet ikke sammen (som klart beskrevet i en aktuel rapport fra DEA). Derfor risikerer universiteterne, at udflytning af en uddannelse reelt bliver en lukning med en dummebøde oveni.

Grundlæggende bygger forestillingen om universitetsuddannelser spredt ud over hele landet på en manglende forståelse af universitetsuddannelse som sådan.

Universitetsuddannelser er ikke øer, hvor der undervises i et afgrænset pensum. Uddannelserne får deres styrke i det bredere miljø, hvor de studerende møder hinanden på tværs af fag og bliver inspi-

“

Sandsynligvis er en reduktion af universitetsuddannede folketingsflertallets reelle mål. De bagkloge vil sige, at det er det, Socialdemokratiet har arbejdet frem mod med en lang periodes hetz mod akademikere og dimittender.

erede og tilfører nye ideer i kurser og specialer og udvikler et bredere perspektiv på egen faglighed, der kommer dem selv og samfundet til gode, når de kommer ud på arbejdsmarkedet.

Og underviserne på universiteterne er aktive forskere, der er helt

afhængige af at have et fagligt nærmiljø. Det er svært og dyrt at etablere. Skal der være nogen realisme i yderligere spredning af universitetsuddannelser i Danmark, så skal der væsentligt flere ressourcer til.

Sandsynligvis er en reduktion af universitetsuddannede folketingsflertallets reelle mål. De bagkloge vil sige, at det er det, Socialdemokratiet har arbejdet frem mod med en lang periodes hetz mod akademikere og dimittender. Det er til gengæld overraskende, at der er så bred opbakning i Folketinget.

Reduktionsplanen bygger på en fejlagtig grundforestilling om, at universitetsuddannede er unyttige, og at der er en meget omfattende akademikerarbejdsløshed.

Virkeligheden er, at universiteterne uddanner til et voksende arbejdsmarked med stor samfundsmæssig værdi og til det brede vidensgrundlag, der skal fastholde og udvikle vores samfund.

Vi skal forholde os konstruktivt til udfordringer såsom dimittendledighed, og det gør vi i AC-organisationerne. Vejen frem findes imidlertid ikke ved at stirre intenst i bakspejlet og tage udgangspunkt i de ledighedsopgørelser, der dannede grundlag for dimensioneringen i 2015. Vi skal kigge kritisk på tallene og virkeligheden bag. Fx ser ledigheden blandt nyuddannede biologer højere ud, fordi kommunerne konsekvent misbruger muligheder for at ansætte nyuddannede i støttede job, med det resultat at den ansatte opgøres som ledig.

Den bedste vej til flere og bedre uddannelsesmuligheder på universitetsniveau i hele Danmark er at skrotte aftalen om udflytning og nedskæring.

Der er brug for politisk besindelse! ■

Overdragelsen af den skandaleramte Niels Bohr-bygning udskydes igen – nu til juli 2022

Transportminister Benny Engelbrecht havde lutter dårligt nyt på åbent samråd om Niels Bohr Bygningen, som nu først forventes at kunne tages i brug i juli 2022 – et halvt år senere end sidste prognose i oktober. Om Københavns Universitet kommer til at hænge på en enorm husleje på grund af fordyrelsen af byggeriet, kan først afklares om tre år.

Skandalen om Niels Bohr Bygningen, som allerede er fem år forsinket til en pris på 4,2 milliarder kroner – altså ca. 2,3 milliarder kroner højere end planlagt – vil åbenbart ingen ende få.

Senest i oktober lød vurderingen, at bygningen kunne overdrages til Københavns Universitet den 31. december i år, men på et samråd indkaldt af Troels Lund Poulsen (V) kunne transportminister Benny Engelbrecht (S) oplyse, at det nu forventes at ske den 1. juli 2022 – altså en ny forsinkelse på et halvt år for det topmoderne byggeri, der ifølge den oprindelige plan skulle have åbnet dørene for forskere og studerende i 2016 til en pris på 1,8 milliarder kroner.

Prognosen for færdiggørelsen har ændret sig mindst 18 gange siden 2020, og på nuværende tidspunkt er budgetoverskridelsen på 2.322 millioner kroner eksklusiv de ændringer, der er blevet bestilt af Københavns Universitet, sagde ministeren.

Problemer med brandsikring

Benny Engelbrecht forklarede, at det på et tidspunkt under byggeprocessen blev besluttet at sænke loftshøjden i bygningen for at spare på udgifterne, og det betyder, at der er meget lidt plads til de tekniske installationer, hvilket gør arbejdet vanskeligt og ressourcekrævende.

I øjeblikket giver det problemer i forhold til udbedringen af fejlene på cirka 10.000 brandlukninger i bygningen, der skal tætnes for at sikre, at røg og varme ikke kan sprede sig i bygningen.

Før det er sket, kan bygningen ikke godkendes til ibrugtagning af brandmyndighederne, forklarede transportministeren.

Vejdirektoratet var blevet stillet i udsigt af entreprenøren, at montørerne kunne ordne tre brandlukninger per dag, men i realiteten udbedrer de kun

fejlene på én per dag, så der er nu sat flere på opgaven.

“Vejdirektoratet finder ikke fremdriften tilfredsstillende”, sagde Benny Engelbrecht, der flere gange understregede, at det ikke er godt nok, men også udtrykte håb om, at arbejdet kan udføres hurtigere end til sommer, selvom adgangsforholdene er udfordrende.

Huslejespørgsmål må vente tre år

Troels Lund Poulsen spurgte under samrådet ind til, hvornår regeringen vil tage stilling til, hvad fordyrelsen af byggeriet kommer til at betyde for den husleje, som universitetet skal betale til staten.

Den spanske entreprenør Inabensa, der stod for rørføringen i forbindelse med byggeriet, herunder ventilations-systemet, står for 1,05 milliarder kroner af budgetoverskridelsen, og denne del påvirker ikke KU's husleje. Benny Engelbrecht har kaldt arbejdet for ubrugeligt, og staten kører i øjeblikket en faglig voldgift mod Inabensa. Ifølge transportministeren kører staten også sager mod andre entreprenører, og KU har også anlagt en voldgift mod Bygningsstyrelsen, der var statens byggherre, indtil daværende minister Ole Birk Olesen (LA) fik nok og overdrog opgaven til Vejdirektoratet i 2018.

Ifølge Benny Engelbrecht vil der formentlig gå tre år, før voldgiftssagen mod Bygningsstyrelsen er afgjort. Først der vil det være muligt at fastsætte huslejen, som KU skal betale til staten. Universitetet blev oprindeligt stillet i udsigt, at lejen ville blive 86 millioner kroner om året, men med de mange fordyrelser ser lejen ud til at blive 197 millioner kroner årligt, hvis regeringen ikke griber ind.

Troels Lund Poulsen krævede under samrådet svar på, om regeringen har gjort sig overvejelser om konsekvenserne af de retslige tvister for huslejen.

KU's universitetsdirektør, Jesper Olesen, har udtalt til DR, at en husleje på 197 millioner kroner årligt ikke kan undgå at føre til afskedigelser, at forskningsaktiviteter ikke kan sættes i gang, og det vil gå ud over kvaliteten af uddannelserne. Ifølge DR svarer en huslejestigning på 200 millioner kroner årligt til, at omkring 250 stillinger skal nedlægges.

Benny Engelbrecht svarede under samrådet, at huslejespørgsmålet er uden for hans ressortområde, så det kunne han ikke svare på. Herefter konstaterede Troels Lund Poulsen, at uddannelses- og forskningsminister Jesper Petersen også vil blive kaldt i samråd. ■

DM-formand frygter, at byggeskandale ender med forskerfyringer

Camilla Gregersen, formand for DM, der organiserer mere end 5.000 forskere og undervisere på landets universiteter, mener, at det vil være katastrofalt, hvis KU-huslejen for bygningen eksploderer.

“Jeg frygter, at det ender med fyringer af forskere og forringet uddannelseskvalitet, hvis ikke politikerne træder til med en økonomisk løsning. Vi vil simpelthen tabe meget stærke forskningsmiljøer på gulvet”, siger Camilla Gregersen, der mener, at det er helt uholdbart, hvis ansatte skal vente tre år på at finde ud af, om de er købt eller solgt.

“Jeg savner en klokkeklar politisk melding om, at regningen i hvert fald ikke skal ende hos uddannelse og forskning. Dette økonomiske vakuum er simpelthen ikke en gangbar vej, hvis man skal drive forskning og uddannelse på højeste niveau. Der skal tages et politisk ansvar for byggesager, der løber løbsk – og det gælder på alle universiteterne, for Bartholin-bygningen på AU er jo også et eksempel. Mangelfuld ekstern projektstyring i byggesager skal simpelthen ikke gå ud over universiteterne”, siger DM-formanden. ■

Ny byggeskandale: Forsinkede laboratorier forhindrer AU i at rekruttere forskere og søge bevillinger

Når staten bygger for universitetet, ender det oftest med store forsinkelser og fordyrelser, der fører til en urimelig høj husleje. Der bliver derimod bygget til prisen, til tiden og til den aftalte kvalitet, når AU's egen fond har ansvaret, lyder kritikken fra Aarhus Universitets direktør.

Aarhus Universitet har fået sin egen byggeskandale, som godt nok ikke kan hamle op med føljetonen om Niels Bohr Bygningen på Københavns Universitet hvad angår budgetoverskridelse og forsinkelse, men som alligevel udgør et kæmpestort problem for det jyske universitet.

Statens bygherre, Bygningsstyrelsen (BYGST), har ansvaret for ombygning og renovering af ca. 11.000 kvadratmeter laboratoriebygninger til Institut for Biomedicin i Bartholin-komplekset i Universitetsparken til en pris på 416 millioner kroner.

Men ifølge AU's universitetsdirektør, Arnold Boon, ser arbejdet ud til at blive to år forsinket, og det har enorme konsekvenser for universitetet, fordi forskerne sidder klempt sammen i andre bygninger under midlertidige forhold. De står blandt andet akut og mangler GMO₃-laboratorier, den andenhøjeste klassificering af laboratorier i forhold til beskyttelse af miljø og menneskers sundhed, til coronaforskning.

“Vi har fået store eksterne bevillinger, hvor forskningen ikke kan komme i gang, og udenlandske forskere, som er rekrutteret, men ikke kan starte på AU, fordi bygningen ikke er færdig”, siger Arnold Boon.

Han har også eksempler på, at internationale forskningskapaciteter har udtrykt interesse for at komme til Aarhus, men de har valgt at sige ja til jobtilbud andetsteds, fordi AU ikke kan tilbyde de nødvendige laboratoriefaciliteter til deres forskning, så længe Bartholin-bygningen ikke er færdigrenoveret.

Arnold Boon forklarer, at bygningen oprindeligt skulle have været renoveret samtidig med nybyggeriet, Skou-bygningen, og være færdig til indflytning i 2018.

Da Skou-bygningen blev forsinket, som følge af hvad AU mener er dårlig

projektstyring fra BYGST, blev renoveringen af Bartholin-bygningen udskudt.

Der blev udarbejdet en ny tidsplan med aftalt indflytning i foråret 2022, men så valgte BYGST at afvente opstart af byggeriet, indtil der forelå en klar fordeling af ansvar og ydelser mellem totalrådgiver og entreprenør, og kontraktgrundlaget var genforhandlet. Ifølge Arnold Boon har BYGST oplyst til AU, at styrelsen valgte denne strategi ud fra en vurdering af, at det samlet set vil give kortest forsinkelse og færrest økonomiske konsekvenser, men AU har ikke accepteret beslutningen.

Efter vanskeligheder i udførelsesfasen er indflytning nu rykket til oktober 2023, men alt tyder på, at det heller ikke holder, og at det først bliver i foråret 2024, fortæller universitetsdirektøren.

Arnold Boon siger, at BYGST, sikkert belært af Niels Bohr-fadæsen på KU, ønskede at indgå en fastprisaf tale for renoveringen. AU risikerer dermed ikke at komme til at stå med en enorm husleje-forhøjelse, fordi prisen på byggeriet er løbet løbsk, som det er tilfældet for KU, men der er en hage.

BYGST har nemlig lagt betydelige reserver ind i budgettet for Bartholin-renoveringen, for at man kan være sikre på at kunne holde prisen, så huslejen ender med at blive skruet langt højere op, end hvis AU selv havde haft mulighed for at stå for renoveringen.

Dobbelt så dyrt med BYGST

For at dokumentere at BYGST-pris er alt for høj, har AU lavet en prissammenligning, som Forskerforum har fået indsigt i, mellem Bartholin bygningen, hvor BYGST, altså staten, er bygherre og et andet igangværende byggeprojekt på universitetet, hvor FEAS, ejendomsselskabet for Aarhus Universitets forskningsfond, har ansvaret.

Prisen på ombygning og renovering af ca. 11.000 m² laboratoriebygninger i Bartholin bygningen er 416 millioner kroner, altså 37.850 kroner per kvadratmeter.

Ikke langt der fra på den anden side af Nørrebrogade er AU's forskningsfonds ejendomsselskab i samarbejde med universitetet i gang med at omdanne det tidligere kommunehospital til et helt nyt campusområde kaldet Universitetsbyen.

Den første deletape af projektet omhandler bygning 1870 i Universitetsbyen, hvor 23.724 kvadratmeter ombygges og renoveres til laboratorier. Prisen er på 425 millioner kroner svarende til 17.916 kroner per kvadratmeter, og altså under det halve af kvadratmeterprisen i Bartholin bygningen.

Ifølge Arnold Boon er de to byggerier fuldt sammenlignelige, hvad angår størrelse og kompleksitet.

“Når FEAS står for det, er det til aftalt pris, tid og kvalitet, mens vi har en hel anden oplevelse næsten hver gang med BYGST, hvor det bliver forsinket igen og igen og prisen stiger og stiger”, siger universitetsdirektøren. ■

Svar fra Carsten Engedal, pressechef i Bygningsstyrelsen

“Bygningsstyrelsen forventer fortsat, at renoveringen af Bartholin-komplekset vil være klar til indflytning i oktober 2023, altså en forsinkelse på ca. 1½ år. Årsagen til forsinkelsen skyldes først og fremmest mange ekstra arbejder under nedbrydningen og miljøsaneringen af bygningerne, som er fra 1970'erne. Aarhus Universitet er af Bygningsstyrelsen løbende blevet orienteret om renoveringens udfordringer og har accepteret den nye overdragelsestermin. Det er i øvrigt vigtigt at notere, at byggeriet foregår på en fastprisaf tale, hvorfor ekstraudgifter som følge af ekstraarbejder og forsinkelser ikke bliver husleje bærende for Aarhus Universitet”. ■

ÅRETS TR:

“Jeg er ikke typen, der står på barrikaderne og protesterer”

Alexandra Holsting, der er blevet valgt til årets tillidsrepræsentant i DM, mener, at protester godt kan have en effekt, men personligt foretrækker hun konsensus frem for konfrontation med ledelsen, så hvis kollegerne vil have bål i gaden, må de vælge en anden som deres repræsentant.

Hvis I vil have protester og bål i gaden, må I finde en anden. Sådan lød beskeden fra Alexandra Holsting til kollegerne, da hun for fire år siden stillede op til valget som fællestillidsrepræsentant for det videnskabelige personale på Det Humanistiske Fakultet på Syddansk Universitet.

Advarslen prellede dog af på forskerne og underviserne på fakultetet, der alligevel valgte hende til at repræsentere dem, og meget tyder på, at de ikke har fortrudt den beslutning. Alexandra Holsting blev i hvert fald fejret som årets TR i forbindelse med årsmødet for de tillidsvalgte i DM, hvor hun delte prisen med to TR-kolleger.

Alexandra Holsting er meget stolt over anerkendelsen af sit arbejde, ikke mindst fordi det var nogle kæmpestore sko, hun skulle udfylde, da hendes forgænger, der havde været TR i en menneskealder, gik på pension.

“Der er tusindvis af måder at være tillidsrepræsentant på, men i sidste ende handler det om at være tro mod sine egne holdninger og tage sin samvittighed med til forhandlingerne med ledelsen. Det var vigtigt for mig, at mine kolleger havde tillid til mig, og at jeg lige kunne få lov til at finde mine ben at stå på og finde min egen måde at gøre tingene på”, siger Alexandra Holsting.

Foretrækker konsensus frem for konfrontation

Hun ser sin rolle som den, der er sine kollegers stemme opad i systemet, den, der skal mediere mellem ledelsen og kollegerne, og den, som sørger for, at informationen om, hvad der rører sig på arbejdspladsen, flyder frit begge veje.

“Som person har jeg altid været meget konsensus- og løsningsorienteret, så jeg prøver at finde løsninger, som er spiselige både for os som

medarbejdergruppe og for ledelsen, og jeg prøver at afværge konflikter ved hjælp af en god kommunikation. Jeg er klar over mine forcer og begrænsninger, og det er vigtigt at være åben om det”, siger Alexandra Holsting.

Hun tilføjer, at hun derfor egner sig bedst til at være TR på lokalt niveau, hvor det for det meste handler om at få tingene til at fungere i det daglige og forsøge at finde alternative og måske tilmed bedre løsninger inden for en given økonomisk ramme og ikke om at forsøge at ændre systemet.

Derfor har hun også sagt til sine kolleger, at hun har det bedre med konsensus end med konfrontation, og hvis de ønsker en, der protesterer og siger fra, er de velkommen til at vælge en anden.

“Jeg tror på, at det er muligt at overbevise fornuftige mennesker med gode argumenter, og da både mine kolleger og ledelsen virker fornuftige, så handler

Camilla Gregersen, DM's formand (nr. tre fra venstre), uddelte tillidsprisen 2021 til de tre vindere: Fra venstre ses Iben Mogensen, tillidsrepræsentant i Danmarks Radio, DR-byen, Jane Møller Thomsen, tillidsrepræsentant og bestyrelsesmedlem i HOFOR, og Alexandra Holsting, fællestillidsrepræsentant for det videnskabelige personale på Det Humanistiske Fakultet på Syddansk Universitet. Med hæderen følger normalt 25.000 kroner, men da der i år var tre vindere, havde DM valgt at runde op, så de modtog 10.000 kroner hver.

det om at finde frem til de steder, hvor parterne har sammenfaldende interesser”, siger hun.

Hun tilføjer, at hendes fremgangsmåde også hænger sammen med, at universitetsloven giver medarbejderne en meget begrænset indflydelse på økonomi og andre vigtige spørgsmål på universiteterne, så det handler om at opbygge en tillidsfuld relation med dekanen og institutlederne, hvis noget skal ændres.

Sikrede fratrædelser

I sine fire år som TR har Alexandra Holsting været involveret i to store sager, som TR-kollegerne på Humaniora i deres indstilling til prisen roser hende for at have håndteret forbilledligt.

Den ene var tidligere i år, hvor SDU skulle spare 40 millioner kroner på tre områder (Humaniora, TEK og Fællesområdet). I samarbejdsudvalget indgik medarbejderrepræsentanterne en aftale om rammerne for frivillige fratrædel-

der er ingen, der gør det for sjov. Det er min rolle at være professionel og sikre, at min kollega får den bedst mulige fratrædelsesaftale med sig, når det nu ikke kan være anderledes, og samtidig sikre, at organisationen kan køre videre”, siger Alexandra Holsting.

Den anden store sag var, at det lykkedes for første gang i ti år at forhandle en ny arbejdstidsaftale hjem, som bl.a. handler om fordelingen mellem forskning, undervisning og administration og udstikker normer for tidsforbruget for forskellige arbejdsopgaver. Hun siger, at aftalen på rigtig mange områder er dårligere for medarbejderne end den gamle, da det var et krav fra ledelsen, at de skal undervise mere, men parterne nåede frem til et kompromis.

“Der er utrolig mange forskellige holdninger til den type spørgsmål, så det var et virkelig stort arbejde at afveje de forskellige interesser over for hinanden, så vi kunne tale med én stemme til forhandlingerne med ledelsen”, husker hun.

TR-rollen er hård, men givende

For Alexandra Holsting er det et enormt meningsfuldt arbejde at være TR, og hun går aldrig hjem uden at føle, at hun har gjort en forskel. Det er både de meget store, alvorlige sager og småkonflikter mellem kollegerne, som hun bliver tilkaldt i forbindelse med.

Det kan ofte være enormt sårbart for de involverede og trist for hende at være en del af, da det kan være kolleger, som hun har et tæt forhold til, men det er ikke sådan, at hun ikke kan sove om natten.

“Du ringer jo ikke til din TR, når der er noget at fejre, men når du har et problem, så det kan være følelsesmæssigt tungt”, siger hun.

Hun kan ikke udtale sig om konkrete sager, men det kan i princippet være krænkelssager, situationer, hvor en leder mener, at en ansat ikke har opfyldt sine arbejdsmæssige

DET SKRIVER KOLLEGERNE OM ALEXANDRA HOLSTING I DERES INDSTILLING

“Alexandra er helt ekstraordinært kompetent, ordentlig og vedholdende. Hun har ydet en stor og meget vigtig indsats som fællestillidsrepræsentant ved Humaniora på SDU, som har været igennem både nedskæringer, fratrædelser og den første revision af vores normaftale i 10 år. Alexandra har som ankerperson nærmest været en naturkraft i arbejdet for at sikre anstændighed i alle processer. Hendes bestræbelser på at forstå andres perspektiver, at arbejde for transparens i systemer og at være grundigt opdateret med den nødvendige viden tjener som forbillede. Tillidsrepræsentanterne for alle fakulteternes institutter indstiller Alexandra i fællesskab for at udtrykke vores store taknemmelighed”.

forpligtelser, og vil indstille vedkommende til afskedigelse, eller konflikter mellem to ansatte, hvor den ene mener, at den anden har opført sig uacceptabelt, som hun skal være med til at håndtere.

Hun siger, at det også kan være svært at sidde inde med den viden, som hun ikke kan dele med sine kolleger, der ofte er hendes gode og nære venner, fordi hun har tavshedspligt.

Det kan være, hvis økonomien på fakultetet skranter, og ledelsen har planer om en sparerunde, der vil føre til afskedigelser.

“At være fællestillidsrepræsentant er en rolle, hvor det er ekstremt vigtigt at have gode TR-kolleger at sparre med, og så er konsulenterne i DM en enorm støtte og en livline, man altid kan ringe til, fordi de er inde i de mindste detaljer omkring juraen. Det er sjældent, at jeg på det etiske plan ikke ved, hvad der er det rigtige, men der er utroligt mange regler at holde styr på”, slutter prisvinderen. ■

“

Du ringer jo ikke til din TR, når der er noget at fejre, men når du har et problem, så det kan være følelsesmæssigt tungt.

Alexandra Holsting

ser, som var en smule mere lukrative, end hvad man har krav på, og det medvirkede til, at mange valgte at gå frivilligt frem for at blive afskediget.

“Det er vanskeligt at være vidne til, at gode kolleger er ulykkelige, fordi de står til at miste deres arbejde, men jeg oplever, at lederne også bliver berørt, og

TRIVSELSKONFERENCE:

Undervisere har stor betydning for unges trivsel

Ungdomsgenerationerne har et generelt problem med stress, ensomhed og mistrivsel, lød det på "Topmøde om børn og unges trivsel". Men undviserne kan gøre en stor forskel – også på universiteterne.

// Man vil gerne se pæn ud, samtidig med at man jonglerer med alle bolde. Man vil gerne fremstå som en, der kan håndtere pres".

Det glade ungdomsliv kan være en strabadserende oplevelse, når der hele tiden skal præsteres i en løbende konkurrence om at være succesfuld – eller i det mindste fremstå som succesfuld. Det sætter 17-årige Signe ovenstående ord på i en undersøgelse af ungdomsforsker og DPU-lektor Jens Christian Nielsen.

Og her kan man ifølge samme Jens Christian Nielsen finde en kim til en stigende grad af mistrivsel blandt unge mennesker. Et fænomen, der går igen over hele Europa, men som er særligt udtalt i Danmark.

Ved "Topmøde om børn og unges trivsel" fortalte han om Signe, Kasper, Kamma, Cajsa og Alex, der meget gerne vil tage sig godt ud over for deres kammerater og derfor skjuler ting, der ødelægger glansbilledet. For eksempel at man ikke forstår, hvad læreren forklarer, eller at man har problemer i familien.

De nævnte personer er

gymnasieelever, men problemstillingen kan ses over hele uddannelsessystemet fra grundskole til de videregående uddannelser. Det fortalte Kristine Hecksher fra Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) om på konferencen. Tegn på mistrivsel begynder især at indfinde sig i midten af grundskolen, når læringen bliver mindre styret, og eleverne skal begynde at agere selvstændigt. Ved overgangen til ungdomsuddannelserne begynder forventningspresset i forhold til karakterer og det kommende uddannelsesvalg at sætte ind, og i ungdomsuddannelserne kommer der så for alvor tryk på karakterræset og balancen mellem skole og ungdomsliv.

Et øre blandt eleverne

På de videregående uddannelser begynder stressproblemet at vise tænder. I en undersøgelse blev bachelorstuderende efter et halvt år spurgt til stressoplevelser. En tredjedel svarede, at de inden for den seneste måned havde følt sig "meget stressede". Et højt tal, pointerede Kristine Hecksher.

"Vi kan se, at der er en stor sammenhæng mellem stress og frafald. Stressede elever har 50 pct. større sandsynlighed for at falde fra i forhold til øvrige", sagde hun og nævnte også, at hver 3. studerende angav, at de følte sig ensomme.

Der går en rød tråd af stress og mistrivsel op gennem ungdomsårgangene, sådan lød budskabet igen og igen på konferencen. Men hvad kan man så gøre ved det i uddannelsessystemet?

Man kan i hvert fald gøre noget, mente begge oplægsholdere. Både fra institutionens side og i høj grad også fra den enkelte undervisers side.

"Det, man kan sige om skoleindsatser i forhold til trivsel, er, at næsten alt har en positiv effekt. Men lærerens praksis har stor betydning for elevtrivsel og klassefællesskaber. Jeg ser det som et dannelsesideal for undervisere, at man ikke kun har et blik på selve undervisningen, men også et lille øre på, hvad der foregår blandt eleverne", sagde Jens Christian Nielsen og gentog en punchline, der også var overskriften for hans indlæg: "Undervisning er ikke en uskyldig praksis".

Ensomhed er et relativt udbredt trivselsproblem blandt studerende. I en EVA-undersøgelse blandt bachelorstuderende angav hver tredje, at de følte sig ensomme.

Gode opstartsforløb mod ensomhed

Jens Christian Nielsen talte nok primært ind i en ungdomsuddannelseskontekst. Men det med, at undervisere bør tage medansvar for trivslen, var også et budskab, Kristine Hecksher havde med i forhold til de videregående uddannelser.

“Det er et opmærksomhedspunkt, at de studerende skal kunne få hjælp og støtte fra en underviser. Der er generelt forventninger om, at de studerende er selvkørende, men det er vigtigt at vise, at der er mulighed for at få hjælp”, sagde hun.

Den sociale dimension er også vigtig, og det er blandt andet noget, uddannelsen kan understøtte i opstartsforløbet.

“Der er et stort potentiale i opstart og inklusion. Det handler blandt andet om at tilrettelægge forløb, hvor forskellige typer studerende får en god start og kommer ind i fællesskaber, der gør, at de ikke bliver ensomme”, sagde Kristine Hecksher.

Engelske undervisere skal understøtte trivsel

Ja, undervisere bør tage medansvar for trivslen. Men langtfra alle er klædt på til det, konstaterede Olav W. Bertelsen, AU-ektor og formand for DM Universitet, da dagens tema og oplæg efterfølgende blev drøftet af forskellige repræsentanter fra de videregående uddannelser.

“På AU er vi netop i gang med at se på undervisningsmeritter, og spørgsmålet er: Hvor meget skal de, vi ansætter til at undervise, vide om den danske ungdomskultur? På mit institut prøver vi at skabe studiemiljø og fællesskaber, så de studerende ikke falder fra. Men vi er usikre på, hvordan vi skal gøre”.

Studenterrådgivningen får flere henvendelser fra undervisere, der ønsker hjælp til at påvirke de studerendes trivsel, fortalte Jesper Madsen, der er leder af afdelingen Udvikling og forebyggelse.

“Der foregår en stor indsats i England, hvor et stort forskningsprojekt har haft fokus på, at trivsel foregår på alle niveauer på en uddannelsesinstitution. Undervisere spiller en utrolig stor rolle, og forskerne anbefaler blandt andet, at man skal ansætte, bedømme og uddanne undervisere til at understøtte trivselsmiljøet”, sagde han.

Det fokus har også indfundet sig på KU Samfundsvidenskab, sagde Julie

Couneau Rasmussen, sektionschef for studiestøtte og studiemiljø på KU.

“Universitetet har ikke haft tradition for klassisk klasseledelse og sammentænkning af fællesskaber og studiemiljø. Men jeg synes virkelig, der er sket meget. På KU har man haft workshops for undervisere, blandt andet om sammenhængen mellem undervisning, digitalt studiemiljø og trivsel”.

Studiestart er hele første år

Jesper Madsen kunne i høj grad genkende billedet fra oplæggene af unge, der er usikre og bange for ikke at kunne begå sig i de akademiske rammer. Det kommer særligt til udtryk ved studiestarten.

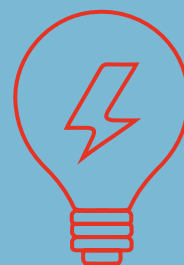
“Mange kommer til at se den der helt naturlige modgang, der er i studiestarten, som et bevis på, at de ikke hører til. De tror, de er de eneste, der har det svært. Og når man har den oplevelse, kan man være bange for at søge hjælp hos undervisere og andre studerende. Man frygter at blive afsløret som en, der ikke hører til. Så selv om man har

et helt almindeligt problem, går man og putter med det”, sagde han.

Studiestarten er vital, det var Julie Couneau Rasmussen fuldstændig enig i. Hun fortalte, at man på KU har udvidet studiestartsbegrebet til noget, der foregår hele det første år i stedet for blot at være nogle få introuger i september. Men det tager tid at indarbejde det syn, blandt andet hos nogle undervisere, hvor dét at tænke trivsel og undervisning sammen for nogle er nyt.

“Dem, der generelt er glade for undervisning, er glade for udviklingen, og driver den fremad. Der kan være en fordøm om, at der hos nogle er en elitær holdning om, at man er bange for at lukke nogle igennem, der ikke er gode nok. Men det er ikke generelt, og det har udviklet sig rigtig meget”. ■

“Topmøde om børn og unges trivsel” var arrangeret af Danske Underviserorganisationers Samråd (DUS), som udgøres af Danmarks Lærerforening, Frie Skolers Lærerforening, Uddannelsesforbundet, GL og DM.

Informations Medieskole for forskere

Lær hvordan du bruger nyhedsmediernes uden at kaste din faglighed over bord.

Seks moduler fra **februar 2022**

Læs mere og tilmeld dig på **phdcup.dk**

Information

“Unge” universiteter får flere basismidler – opgør om ulige fordeling udsat

De fire yngste universiteter: Aalborg, Syddansk, Roskilde og IT-Universitetet får samlet 280 millioner kroner ekstra i basismidler i perioden 2021-2025. Det har samtlige Folketingets partier besluttet med undtagelse af Venstre, der ikke mener, at aftalen lever op til, hvad regeringen havde stillet i udsigt. Samtidig droppes den årlige opdatering af Den Bibliometriske Forskningsindikator (BFI) for at lette den administrative byrde på forskerne.

Aalborg Universitet (AAU), Syddansk Universitet (SDU) og Roskilde Universitet (RUC) får lidt flere penge at forske for til næste år og frem. Det står klart, efter at alle Folketingets partier undtagen Venstre den 3. december indgik en aftale om at justere fordelingen af de såkaldte basismidler. Det er de 9,3 milliarder kroner, som universiteterne får årligt til forskning og forskningsbaseret uddannelse.

Historisk set har fordelingen været skæv til fordel for de gamle universiteter, og det rykker aftalen heller ikke for alvor ved.

AAU får årligt 25 mio. kr. ekstra fra 2022 og frem, SDU 20 mio. kr. og RUC 5 mio. kr., og desuden får AAU og RUC et engangsbeløb på 25 mio. kr. i 2021, SDU 20 mio. kr., og IT-Universitetet bliver også tilgodeset med 10 mio. kr.

I aftaleteksten skriver forligspartierne, at de har lagt vægt på, at både AAU og SDU klarer sig godt på forskningsområdet og samtidig vurderes at have en stærk profil inden for innovation, teknologiudvikling og tæt samarbejde med det regionale erhvervs- og uddannelsesliv. Med midlerne til ITU ønsker parterne at styrke forskningsbaseringen af ITU's uddannelser, hvor der er stor efterspørgsel efter dimittender, og med pengene til RUC ønsker de "at prioritere den fortsatte udvikling af RUC's rolle ift. udvikling af vidensarbejdet i Region Sjælland samt forskningsbaseringen af RUC's uddannelser".

Afdæmpet glæde over aftale

AAU's rektor, Per Michael Johansen, var hurtigt ude på Twitter og takke for de ekstra midler, og for at politikerne med aftalen anerkender den historisk

ulige fordeling af basismidlerne, men han kritiserer samtidig, at der ikke for alvor gøres op med den eksisterende fordelingsnøgle.

“Der tages dog ikke livtag med en forældet fordeling baseret på historiske privilegier. Vi skal have en retfærdig model!” skrev AAU-rektoren, der ikke har været at træffe for en uddybende kommentar.

Det er ikke nyt, at AAU vil have ændret, hvad nordjyderne opfatter som en uretfærdig fordelingsmodel. Ifølge et faktaark, som AAU har udarbejdet, fordeles 1,4 mia. kr. af basismidlerne på baggrund af en transparent resultatmodel, men størstedelen, de 7,8 mia. kr., ved hjælp af gamle modeller fra 1970'erne. Dengang skulle de nye, små universiteter primært undervise, og forskningen blev centreret på de eksisterende universiteter, der derfor fik en større andel af

Uddannelses- og forskningsminister Jesper Petersen (S) præsenterede sammen med forskningsordførerne aftalen om fordelingen af forskningsreserven den 28. oktober i år.

midlerne. Den opdeling er tiden for længst løbet fra, da alle otte universiteter skal både undervise og forske efter de samme regler, mener AAU, der påpeger, at DI har beregnet, at AAU og SDU skal have hhv. 200 mio. kr. og 150 mio. kr. mere hvert år, hvis resultatmodellen blev brugt til at fordele alle de statslige basisforskningsmidler.

“Jeg har nu siddet som rektor i syv år, og jeg har aldrig fundet ud af, hvad der egentlig ligger til grund for den historiske fordeling af basismidlerne, som vi lever under p.t. Det fortaber sig i tågerne. Problemet er, at vi lige fra vores etablering i 1974 er blevet født med for lille en basisbevilling i forhold

til de klassiske universiteter”, udtalte Per Michael Johansen i Weekendavisen i juni i år.

RUC-rector: Det er et vendepunkt

På Roskilde Universitet glæder rektor Hanne Leth Andersen sig over, at der nu er blevet prikket hul på diskussionen om fordelingen af basismidlerne, og at politikerne nu har vist vilje til at se på problematikken.

“Jeg opfatter det som et vendepunkt og en anerkendelse af, at vi løfter enormt meget for de penge, vi får på RUC. Det burde give sig selv, at der skal være lige vilkår for at forske og udbyde uddannelser på alle otte universiteter, da vi forventes at levere det samme kvalitetsprodukt, men sådan er det åbenbart ikke, så vi har kæmpet for at skabe opmærksomhed om, at det ikke er fair”, siger Hanne Leth Andersen.

Hun tilføjer, at det ikke handler om, at der skal tages midler fra KU, AU og DTU og gives til de små universiteter.

“Det burde ikke være et nulsumsspil, fordi det er lavt sat, hvad vi bruger på forskning i Danmark i forhold til lande, vi sammenligner os med. Regeringen burde hæve ambitionen til at bruge 1,5 pct. af BNP på forskning og holde op med at modregne midlerne fra EU, for så ville der også være midler til at opjustere bevillingerne til Roskilde Universitet og de andre små universiteter”, siger hun.

Nej til nulsumsspil

Camilla Gregersen, formand for DM, der organiserer cirka 5.000 forskere på universiteterne, er enig i, at det er vigtigt, at pengene ikke bliver taget fra de andre universiteter, fordi der ikke er brug for, at der bliver flyttet rundt på midlerne, men at der bliver tilført flere penge til de universiteter, som helt åbenlyst har ligget for lavt.

“Det er rigtig godt, at der nu kommer et løft af basismidlerne på AAU, SDU, ITU og RUC. Det er jo kun et lille løft, men det viser i mine øjne, at der er en politisk anerkendelse af, at der er nogle, som får for få midler. Basismidlerne er helt afgørende for dansk forskning, fordi de giver forskerne den stabilitet i hverdagen, der gør dem i stand til at drive fri og nysgerrig forskning på højeste niveau”, siger DM-formanden.

Dansk Industri (DI) mener ifølge

fagleder for Forskning og uddannelse Bjarke Lind, at det ikke kun skal handle om, hvordan basismidlerne bliver fordelt de forskellige universiteter imellem, men at det er afgørende, at pengene skaber forskning i verdensklasse og viden, som samfundet og virksomheder har brug for.

“Forskning og ny viden er afgørende for vores konkurrenceevne, og det er derfor, at det er DI’s mål, at det offentlige forskningsbudget skal op på halvanden pct. af BNP. Det er positivt, at der med aftalen tilføres nye penge til universiteterne, så det ikke bliver et nulsumsspil. Vi mener desuden, at det er vigtigt at give universiteterne nogle sunde incitamenter ved at belønne fokus på kvalitet og relevans, så forskningen kan komme ud at virke”, siger Bjarke Lind.

Minister sætter punktum for diskussion

Ifølge aftalen forpligter regeringen og aftalepartierne sig til løbende at følge udviklingen i basismidlerne over de kommende år i lyset af udviklingen i sektoren mht. både uddannelse, forskning og innovation og på den baggrund eventuelt tage spørgsmålet op til fornyet drøftelse.

Men uddannelses- og forskningsminister Jesper Petersen udtalte i forbindelse med præsentationen af aftalen, at der nu var sat et punktum for diskussionerne om universiteternes basismidler efter lang tids rumlen og usikkerhed.

Som det eneste parti har Venstre valgt at stå uden for aftalen, fordi den ikke lever op til de forventninger, som regeringen skabte, da partierne i november 2019 blev enige om, at de skulle se på fordelingen af basismidler.

“Vi mener, der er en række universiteter, som forholdsmæssigt får for lidt, og det mener vi, regeringen havde skabt en forventning om, at man ville imødekomme. Det mener vi ikke, at man fuldt ud gør med aftalen her”, udtalte partiets ordfører, Ulla Tørnæs.

Ekspert tror ikke på større reform

Kaare Appel Aagaard, der er forskningsleder ved VIA, Forskningscenter for uddannelseskvalitet, professionspolicy og praksis, har skrevet ph.d. om kampen om basismidlerne. Han tror ikke, at en stor gennemgribende reform er realistisk af flere årsager.

Dels står AAU alene med ønsket om, at alle basismidler skal fordeles på baggrund af resultatmodellen, dels har der været et kæmpe slagsmål mellem universiteterne om spørgsmålet de sidste 30-40 år, og det er aldrig lykkedes at skabe enighed mellem parterne. Sådan vil det være, så længe det er et nulsumspil, hvor der skal tages noget fra nogen og gives til nogle andre, vurderer han. Begge sider i diskussionen har også gode argumenter. De små universiteter taler om fairness, og at de vil have mulighed for at konkurrere på lige vilkår, mens de store argumenterer med, at det er nødvendigt at samle kræfterne, hvis vi vil have excellente forskningsmiljøer, der kan konkurrere internationalt. I sidste ende vurderer han, at politikerne vil være bange for at omfordele af frygt for at komme til at ødelægge allerede eksisterende stærke forskningsmiljøer, det har taget mange år at opbygge.

“Det er en fin aftale, men det er mest af alt et plaster på såret, som ikke rykker på det store billede”, siger Kaare Appel Aagaard. ■

Fastfryser BFI

Universiteternes basismidler til forskning udgør cirka 9,3 milliarder kroner årligt. Basismidlerne består dels af et fast grundbeløb, der videreføres fra år til år, dels af en pulje, der fordeles på baggrund af en resultatmodel.

I 2022 bliver 18 pct. af midlerne fordelt på baggrund af resultatmodellen, og i 2025 vil andelen udgøre 23 pct.

Resultatmodellen består af følgende elementer:

- 45 pct. fordeles efter uddannelsesstilskud (uddannelsesaktivitet).
- 20 pct. fordeles efter forskningsvirksomhed finansieret af eksterne midler.
- 25 pct. fordeles efter BFI (publicering af videnskabelige artikler/publikationer).
- 10 pct. fordeles efter antallet af færdiguddannede ph.d. er.

Aftaleparterne har besluttet at fastfryse BFI som grundlag for den fremadrettede fordeling. BFI-grundlaget vil dermed ikke som i dag blive opdateret årligt, hvilket betyder en stor administrativ lettelse, da ca. 430 forskere i dag er involveret i opdateringsarbejdet via deres deltagelse i 67 faggrupper.

POLITIKERNE VILLE HAVE FLERE UDDANNELSER – NU FÅR DE FÆRRE

Ønsket om flere uddannelsesmuligheder fører reelt til uddannelseslukninger. Efterspurgte uddannelser nedlægges, mens nye tvinges igennem med usikker økonomi og rekrutteringsgrundlag. Den stor udflytningsplan viser nu for alvor sit grimme ansigt.

// Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark”. Det er navnet på regeringens plan for at udflytte uddannelser fra de store byer til provinsen, så flere unge får lyst til at uddanne sig. I virkeligheden ser det ud til at gå stik modsat. Det står klart nu, hvor der begynder at tegne sig et klart billede af, hvordan universiteterne vil leve op til politikernes krav.

Først og fremmest bliver der færre universitetsuddannelser i Danmark. For det bliver primært gennem uddannelseslukninger, at universiteterne vil tilfredsstille det politiske ønske om at uddanne færre i de store byer og flere i provinsen. KU vil skære optaget med ti procent – knap 1.600 studerende – frem til 2030. CBS vil reducere optaget med 628 og har allerede sat navn på fire uddannelser, der skal lukkes. AU vil i første “etape” reducere med 330 pladser og ITU reducerer optaget i København med 86 færre i 2030 i forhold til i 2019. Kun DTU forventer i skrivende stund at kunne udflytte uddannelsespladser svarende til reduktionskravet.

Dermed tegner der sig en klar kontrast mellem aftaleparternes ønsker og den virkelighed, der kan blive konsekvensen.

Det virker til i nogen grad af have overrasket aftaleparterne. Enhedslistens uddannelsesordfører, Victoria

Velásquez, kaldte KU’s udmelding om nedlæggelser af studiepladser for “i konflikt med aftalen”, og det samme sagde hun senere om CBS’ uddannelseslukninger.

Kniven rammer HUM

En anden tydelig konsekvens er, at reduktionskravene kommer til at ramme fagligt skævt. Groft sagt ser det ud til, at det humanistiske område bliver reduceret langt mere end de øvrige områder. På KU vil 40 procent af de pladser, der skal fjernes, blive fundet på Hum. På AU skal det humanistiske fakultet Arts levere 315 af de i alt 330 pladser, der skal lukkes, mens yderligere 33 skal udflyttes til Herning.

“Arts skal stå for en uforholdsmæssig stor del – næsten halvdelen af AU’s samlede reduktion – og det vil næsten kun ske ved at nedlægge pladser. Det er et rigtig hårdt slag”, fortæller Lars Bo Gundersen, der er fælles-TR på fakultetet.

Der er på Arts udpeget to mindre uddannelser, der skal lukkes, men ifølge Lars Bo Gundersen frygter underviserne på mange af de øvrige uddannelser, at deres fag også kommer til at lukke – enten på kort eller på lang sigt – som følge af reduktionerne.

Han vurderer, at det primært er vægningen af dimittendledigheden, der har gjort, at Arts skal nedlægge så mange pladser, og det skaber stor utilfredshed blandt medarbejderne.

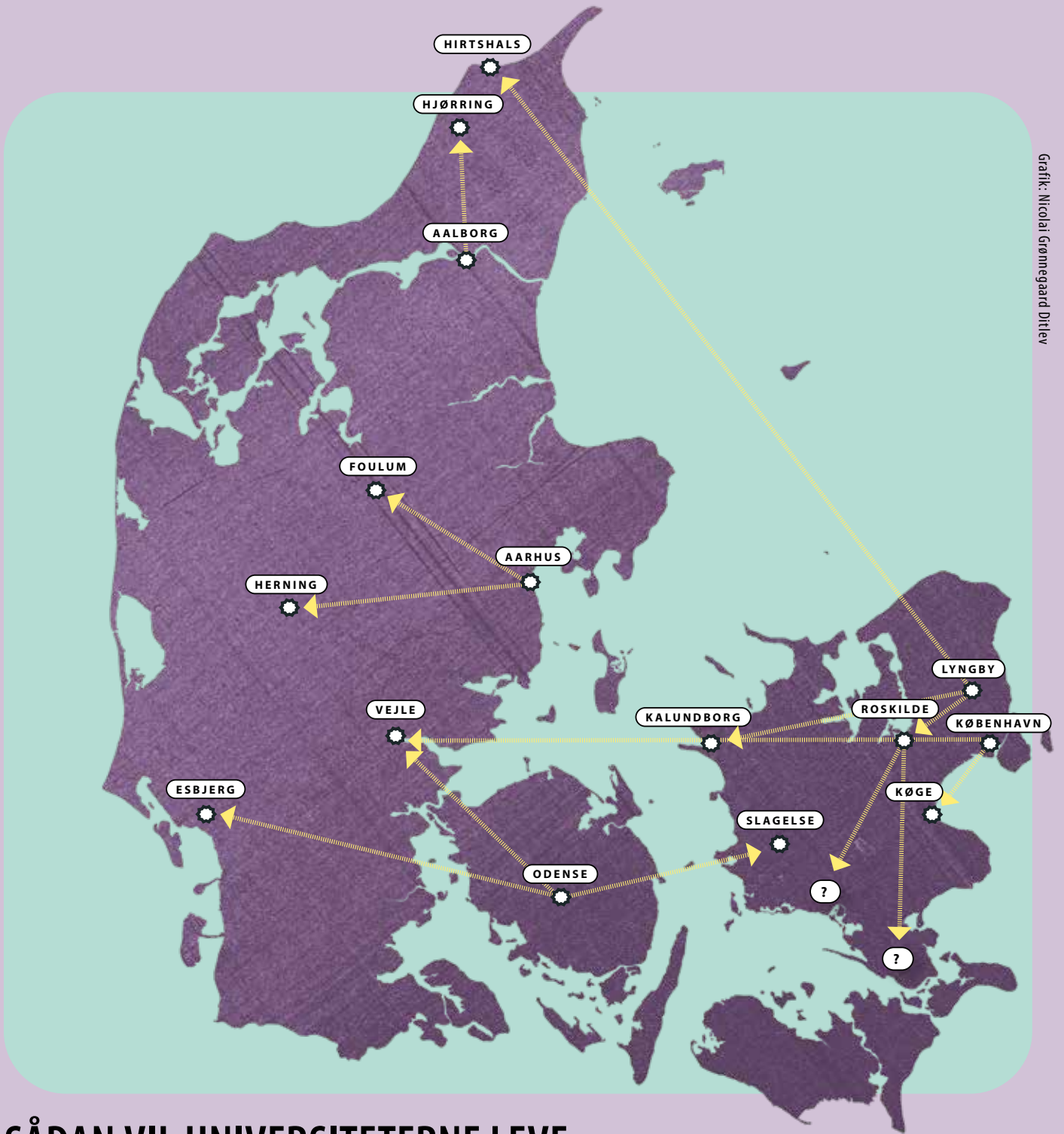
“Dimittendledighed er et meget historisk parameter. For der går 7-8 år, fra de studerende starter, til de måske bliver en del af ledighedsstatistikken. Det er et kig i bakspejlet, der ikke siger meget om den aktuelle situation”, siger han og peger også på, at uddannelsesdimensioneringen på Hum endnu ikke er slået igennem.

Johnny Laursen, dekan på AU Arts, bekræfter, at dimittendledighed har været en vigtig parameter – også selv om tallene vil se anderledes ud, når de dimensionerede årgange bliver færdige.

“Vi forventer et meget betydeligt fald i dimittendledigheden, fordi vi endnu ikke har set resultatet af den 30-40-procents dimensionering af optaget på

Artiklen fortsætter side 14

SÅDAN VIL UNIVERSITETERNE LEVE OP TIL UDFLYTNINGSPLANEN

KU

Skærer 10 procent af det årlige optag af studerende frem mod 2030 – i alt 1.590 pladser. Herudover planlægges at flytte 200 pladser på medicinuddannelsen til Køge.

AU

Deler processen op i to etaper. I første etape udflyttes 415 studiepladser til Herning og Foulum, mens 330 lukkes. De 745 pladser svarer til 6 procent af det samlede udflytnings-/reduktionskrav. Anden etape er ikke besluttet.

SDU

Ingen udmelding ved redaktionens slutning. SDU har dog for nylig annonceret udbygning af campus i Slagelse og ytret interesse for at etablere en campus i Vejle med it-uddannelser.

DTU

To kandidatuddannelser flyttes til DTU Risø Campus, en kandidatuddannelse flyttes til Kalundborg og en til Hirtshals. Desuden vil DTU med konceptet Digital Twin University skabe et virtuelt universitet, hvis optag løbende skal udvides til 500 studerende i 2030. Endelig vil DTU arbejde videre med planen

om "residential colleges", hvor studerende kan bo og samarbejde med lokale virksomheder.

AAU

Ingen udmelding ved redaktionens slutning. AAU er politisk udpeget til at oprette tandlægeuddannelse i Hjørring.

CBS

Lukker fire uddannelser og beskærer optaget på en række andre uddannelser, hvilket giver en reduktion på 317 studiepladser. I 2025 skal der reduceres yderligere 311 studiepladser.

RUC

Vil leve op til kravene gennem decentrale aktiviteter i regionen. På længere sigt er der planer om at oprette 1-2 uddannelsesfilialer uden for Trekroner for kandidatstuderende.

ITU

Ingen udflytning, men i stedet jævn reduktion af uddannelsespladser på campus i København frem til 2030. Har ønske om at oprette campus i Vejle med it-uddannelser.

ESBJERG RASER OVER INSTITUTLEDERS ADVARSEL

I Esbjerg har man brug for flere jurister, og derfor har byen arbejdet politisk på at få en lokal akademisk jurauddannelse, så man så at sige kan uddanne sine "egne" jurister. Det er blevet en politisk bestillingsopgave, som SDU har fået i forbindelse med udflytningsplanen.

Juridisk Institut på SDU har derfor søgt om prækvalificering af en jurauddannelse i Esbjerg. Men læser man den ansøgning, kan man godt blive i tvivl om, hvorvidt sådan en uddannelse er til mere skade end gavn. Om økonomien hedder det nemlig, at etableringstilskuddet på 10 millioner vil kunne række frem til 2026, "men herefter må det forventes, at udbuddet vil generere et underskud, såfremt det alene skal baseres på STÅ-indtægter". Naturligvis til skade for jurauddannelsen i Odense.

Et andet problem er udfordringen med at rekruttere undervisere med forsknings-erfaring. Også det kan ende med at gå ud over kvaliteten af uddannelsen og desuden have "væsentlige negative konsekvenser for såvel den juridiske forskning som de juridiske uddannelser" i Odense.

På baggrund af de forbehold har RUVU (Rådgivende udvalg for vurdering af udbud af videregående uddannelser) besluttet, at SDU må

udarbejde en ny ansøgning, hvor man beskriver, hvordan man vil håndtere de udfordringer.

Det har skabt stor vrede i Esbjerg.

"Det er for mig at se helt håbløst, når man fra SDU's side selv har sendt breve med underskrifter fra både SDU og borgmesteren om, hvor meget man ønskede jura til Esbjerg. Nu er det så serveret på et sølvfad, endda med politiske penge, og så tør man ikke slå til, men modarbejder det i stedet. Det er helt grotesk", siger folketingsmedlem Anders Kronborg (S) til Ugeavisen Esbjerg.

Han slår samtidig fast, at det er "mejslet i granit", at der kommer en jurauddannelse i byen, hvilket forsknings- og uddannelsesministeren har bekræftet over for ham.

Lederen af Juridisk Institut på SDU, Hanne Birkmose, fortæller, at det på fagområder som strafferet og formueret er svært at finde personale, der kan levere forskningsbaseret undervisning.

"Hvis det skal give mening, skal vi have et forskningsmiljø i Esbjerg, som understøtter uddannelsen. Alternativet er, at vi "flyver" forskere ind. Det skaber ikke et godt studiemiljø og understøtter heller ikke de juridiske virksomheder i Esbjerg", fortæller hun.

Hvis løsningen bliver, at man må trække på underviserne i Odense, vil det gå ud over fagudbuddet der.

De 10 millioner kroner i etableringstilskud vil ikke række i længden, vurderer Hanne Birkmose. På sigt er der en risiko for, at uddannelsen bliver urentabel, fordi man er nødt til at have et begrænset antal studerende. Det hænger sammen med, at man ønsker en uddannelse, der i højere grad baserer sig på samspil med lokale juridiske virksomheder. Og det sætter begrænsninger for optaget.

"Vi har en ide om, at det kan gøre Esbjerg attraktivt, at vi kan tilbyde nogle andre ting, for eksempel en større grad af samarbejde med andre virksomheder. Så vi regner med at optage 50 på bacheloruddannelsen, og det kan give problemer med økonomien", fortæller hun.

Hanne Birkmose slår dog fast, at instituttet udarbejdede ansøgningen med et ønske om at få den godkendt. Og nu vil hun udarbejde en ny, hvor der bliver redegjort for, hvordan man kan løse udfordringerne.

"Vi kommer til at udbyde uddannelsen i Esbjerg fra 2023. Lige nu holder vi bare for gult".

humaniora, som blev gennemført for nogle år siden. Men de nuværende ledighedstal var det, vi havde at tage udgangspunkt i", siger han.

Han ser ikke store muligheder for at flytte Arts-studiepladser ud af Aarhus.

"Det er ikke, fordi vi ikke har overvejet det nøje. Men for at få en uddannelse prækvalificeret skal man kunne argumentere med et robust arbejdsmarked for faget, og for at der lokalt er interesser. Vi er også nødt til at være nogenlunde sikre på, at der er unge, der vil søge ind. Det kunne vi kun gøre i forhold til en enkelt uddannelse", siger han.

Tvunget til urentabel uddannelse

I forbindelse med aftalen om "Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark" blev der opstillet en politisk ønskeliste, der på forhånd udpegede byer, hvor man ønskede specifikke

uddannelser oprettet: Tandlæge i Hjørring, dyrlæge i Foulum, jura i Esbjerg og medicin i Køge. Der blev også afsat en sum penge til etableringsomkostningerne.

De afsatte midler byggede dog ikke på universiteternes skøn, og fra starten blev der på flere universiteter udtrykt

stærk tvivl om, hvorvidt de afsatte midler vil række.

At de politiske uddannelsesønsker næsten kan ende som en fælde, viser den ansøgning om prækvalificering, SDU har udarbejdet i forbindelse med oprettelse af en afdeling af jurauddannelsen i Esbjerg. Her skriver SDU mere eller mindre direkte, at uddannelsen formentlig vil blive en underskudsforretning, som "vil have betydelige negative konsekvenser for Juridisk Institut".

Men ikke nok med det. Manglen på forskningsbaserede undervisningskræfter i Region Syddanmark er så udtalt, at SDU har svært ved at se, at man kan finde videnskabelige undervisere til et jurastudium i Esbjerg. Og det kan igen blive et problem både for forskningsforankringen og for "såvel den juridiske forskning som de juridiske uddannelser på campus i Odense", som det hedder.

Institutleder Hanne Birkmose siger til Forskerforum, at SDU har fået til opgave at oprette en jurauddannelse i Esbjerg. Den opgave vil hun forsøge at løse, så godt hun kan. Men instituttet løfter også en "faglig pegefinger" i ansøgningen.

"Vi peger på, at der er faktuelle forhold, der kan påvirke vores muligheder for at løfte den opgave. Når vi for eksempel henviser til udfordringer med rekruttering, er det et faktum, som vi

har svært ved at gøre noget ved. Det mener vi er fagligt berettiget”.

Rivegilde om Vejle

Kravet om udflytning har kastet flere af universiteterne ud i en geografisk stoleleg omkring mulige uddannelseslokaliteter. På sociale medier har flere bemærket det ironiske i, at DTU flytter 200 studerende til Roskilde (Risø), samtidig med at RUC er tvunget til at flytte 144 studerende ud af Roskilde-campusen.

Blandt to universiteter er der imidlertid ved at opstå et regulært rivegilde. Det drejer sig om eventuelle it-uddannelser i Vejle – en mulighed, der i udflytningsaftalen blev omtalt som et af flere “nye regionale udbud med potentiale” med mulighed for etableringstilskud.

ITU lancerede allerede i juni et samarbejde med Vejle Kommune og Dandy Business Park om etablering af en reel campus for ITU-uddannelser med et optag på 400 studerende årligt.

I november kunne SDU imidlertid melde ud, at man havde fået fuldstændig samme ide: etablering af en campus i Vejle med it-uddannelser.

Rektor på SDU Jens Ringsmose afviser dog, at SDU skulle have stjålet ideen fra ITU.

“Det synes jeg bestemt ikke. Men det er klart, at vi inden for det sidste års tid har konstateret, at der er et artikulert behov for at få it-uddannelser i Vejle. Hvis der er et behov, så er det naturligt, at SDU byder sig til. Derfor er vi gået i dialog med kommunen og interessenter i Vejle om muligheden”, siger han.

Angiveligt har Vejle Kommune altså dialog

med både ITU og SDU. Jens Ringsmose tvivler dog på, at det ender i en situation, hvor der skal vælges mellem de to universiteter som udbydere.

“Først må vi se, om ITU byder ind på opgaven. Vejle er ikke en del af ITU’s region, derfor vil det undre mig, hvis de gør det. Normalt gør vi os stor umage for ikke at etablere os i hinandens regioner”.

ITU’s rektor, Martin Zachariasen, slår dog fast, at de på universitetet er fuldstændig seriøse med planerne om at etablere sig i det jyske.

“Vi ser det som en bunden opgave. Politikerne vil have uddannelser uden for de store byer. Vi har haft rekrutteringssucces i København og har vist, at vi kan få unge til at søge ind på it-uddannelser. Det mener vi også, vi kan gøre i Vestdanmark”, siger han.

Har SDU stjålet ITU’s ide?

“Det skal jeg ikke kunne sige, men det er jo tegn på, at vores visioner om en it-campus i Vejle giver god mening”.

Som følge af udflytningsplanen vil ITU reducere optaget jævnt fordelt på uddannelserne i København, så man i 2030 optager 86 færre end i 2019. Flere inden for erhvervslevet har påpeget det tåbelige i, at ITU skal reducere optaget på it-uddannelser på et tidspunkt, hvor der mangler arbejdskraft i branchen.

Omkring årsskiftet skal universiteterne aflevere deres institutionsplaner til Uddannelses- og Forskningsministeriet. Det skal danne baggrund for en national sektorplan, som skal drøftes og besluttes af de politiske aftalepartier i foråret. ■

UNIVERSITETER KÆMPER OM VEJLE

Erhvervslevet i Vejle har brug for it-kompetencer. Politikerne på Christiansborg kræver uddannelser uden for de store byer og er klar med pengepungen. Det ligner en bold, der bare skal skubbes ind over stregen. Og det har både ITU og SDU meldt sig på banen for at gøre.

ITU lancerede sine planer i begyndelsen af sommeren: en decideret campus med et optag på 400 studerende, hvilket på sigt vil give en bestand på 1.550 studerende og omkring 100 forskere samt yderligere et antal TAP-medarbejdere.

For ITU vil det være en voldsom forøgelse af universitetets volumen. I København var optaget i år 396 bachelorstuderende – altså en jysk fordobling.

“Vi vil oprette en campus med kritisk masse, stærke faglige miljøer og forskellige uddannelser. Det handler om faglig kvalitet og om at gøre det attraktivt for de unge. Og vi har vurderet, at 1.500 studerende er den

minimale størrelse”, siger ITU-rektor Martin Zachariasen.

ITU kan konstatere, at der i trekantområdet er samarbejdspartnere og aftagere til kandidaterne. Spørgsmålet er, om der er et rekrutteringsgrundlag på 400 studerende årligt. Geografisk ligger Vejle midtvejs mellem SDU og AU med 70-80 kilometers afstand. På SDU var der i år ledige pladser på datalogistudiet, og på AU blev alle ansøgere optaget på både datalogi og datavidenskab.

“Det er klart en udfordring, det vil jeg ikke nægte. Men vi har mulighed for at gøre det. I København har vi næsten dobbelt så mange, der søger som førstprioritet. Vi har også vist, at vi kan få fat i en bredere målgruppe ved at have større fokus på mennesker og samfund end blot på teknik. Vi har haft fokus på kvinder, men det handler generelt om at udvide den samlede målgruppe til it-uddannelser”, siger Martin Zachariasen.

SDU meldte officielt sin interesse for en Vejle-campus ud i november. Universitetet har i forvejen et samarbejde med sygehuset i Vejle og campusser i regionen. Det mener rektor Jens Ringsmose gør SDU til den oplagte kandidat.

“Vi har stor erfaring med campusser uden for de store byer. Vejle er en by i rivende udvikling, og det giver os et positivt overvejesgrundlag”, siger han.

Udgangspunktet for SDU er også en reel campus, men Jens Ringsmose vil ikke sætte tal på størrelsen.

“Det kommer meget an på, hvor mange uddannelser vi i givet fald vil vælge at opbygge. Vi kan skalere efter behovet, og det er vi i gang med at afdække. Det kan godt være, at vi kunne finde på at udbyde uddannelser fra andre hovedområder”.

Et blåt tæppe i ørkenen

Indien blev klimatopmødets skurk, da landet ikke ville gå med til at udfase kulraften. Ikke desto mindre er det i Indien, man finder verdens størst solcellepark – et solpaneltæppe på størrelse med Fanø.

F N's klimatopmøde i Glasgow – COP26 – blev afsluttet med en lidt blandet modtagelse af klapsalver og buh-råb. Flest buh-råb lød der mod den indiske delegation, der insisterede på, at kul ikke skal “udfases”, hvorfor formuleringen i aftalen blev, at brugen af kul skal “nedtrappes”.

“Udviklingslandene må stadig tage hensyn til deres mål om udvikling og om at nedbringe fattigdom”, forklarede den indiske miljøminister.

Indien er verdens næststørste forbruger af kul, kulindustrien er en enorm økonomisk faktor, og de relativt store kulreserver ses af regeringen som et middel til at løfte levestandarden i det store land.

På en gang lyseslukker og så alligevel inspirator. Det er nemlig i Indien, man finder verdens største solcellepark. Ude i den glohede Rajasthan-ørken ligger området Bhadla. Det regnes for ubeboeligt på grund af temperaturerne, der typisk når op på 46-48 grader. Men siden 2015 har man skabt en solcellepark med en samlet strømkapacitet på 2.245 megawatt.

Til sammenligning er Danmarks samlede vindmøllekapacitet lidt over 6.000 megawatt – altså 6 gigawatt.

Anlægget består af 10 millioner solpaneler, der spreder sig ud over 5.700 hektar – et areal omtrent på størrelse med Fanø. De mange solpaneler bliver rengjort af robotter.

Bhadla Solar Park, som anlægget hedder, er dog kun et af mange skridt i det store lands planer for bæredygtige energikilder. I 2015 bebudede den indiske regering en målsætning om en kapacitet af grøn elektricitet på i alt 175 gigawatt ved slutningen af 2022. Heraf skal 100 gigawatt komme fra solenergi.

Flere kilder tvivler dog på, at Indien vil nå det mål. Den 12. august annoncerede energiministeriet, at man havde rundet milepælen på 100 gigawatt i alt. Og set i forhold til det hidtidige tempo tvivler mange eksperter på, at Indien når at etablere yderligere 75 gigawatt i de resterende måneder.

Endnu mere inspiration kan man finde hos Indiens nabo i nordøst, Kina. Et studie gennemført af forskere fra Harvard og tre kinesiske universiteter vurderer, at Kina i 2023 vil kunne producere og distribuere strøm fra solenergi til samme pris som fra kulkraftværker. Kapaciteten af grøn energi i Kina var ved slutningen af 2020 281 gigawatt vindenergi og 253 gigawatt solenergi. Kina har dog også en lang vej foran sig. Vil man leve op til egne målsætninger, kræver det, at solenergikapaciteten årligt vokser med 80 gigawatt frem til 2030. ■

TRODS FIASKOEVALUERING:

DTU står fast på aftenundervisning til kl. 22

De studerende er trætte og uoplagte, mens institutdirektører sætter spørgsmålstejn ved afgørende argument for aftenundervisning. Alligevel vil DTU's ledelse holde fast i ordningen.

// En didaktisk katastrofe”. “Man falder i søvn”. “Horribelt”.

Siden 2019 er undervisningen i en række fag på DTU blevet afholdt om aftenen indtil kl. 22. Men forsøget, der skulle indføre en “ny fleksibel undervisnings- og arbejdskultur” og samtidig løse udfordringer med lokalemangel, har langtfra været en succes, hvis man skal dømme efter en ikkeoffentliggjort evaluering, som Forskerforum og DM Akademikerbladet har fået adgang til.

I evalueringen påpeger såvel undervisere som et meget stort antal studerende, at koncentrationen daler ud på de sene aftentimer.

“Jeg kan ikke koncentrere mig efter kl. 20. Desuden går det ud over min daglige rutine, fordi de andre studiedage er fra kl. 8 til 17. Det har en kæmpe effekt på min søvn, hvilket er frustrerende”, fortæller en studerende i evalueringen.

“Der er ingen mennesker, der kan koncentrere sig fire stive timer fra 18 til 22. Min døgnrytme bliver smadret, og jeg får ingenting ud af undervisningen efter ca. kl. 20”, lyder en anden af en lang række næsten identiske kommentarer.

67 pct. er mindre deltagende

“Jeg opfatter aftenmodulet som en didaktisk katastrofe”, lyder det fra en lektor, der har været Årets Underviser på civilingeniørstudiet, og han betegner såvel studerende som undervisere som “trætte og uoplagte”.

Ligesom mange andre undervisere peger han på, at de studerende løbende forlader undervisningen i løbet af aftenen og særligt efter de to første timer.

Hele 67 pct. af de studerende nævner da også i evalueringen, at deres deltagelse i undervisningen er lavere end normalt eller endda “uhensigtsmæssig lav”.

Ifølge en studerende kan aftenundervisningen sammenlignes med natarbejde, som vedkommende selv har erfaring med.

“Med natarbejde hedder det, at det værste er skiftarbejde, så man arbejder om dagen en gang imellem og om natten andre gange. Dette er særligt kendt fra sygeplejerskeverdenen. I industrien derimod hænder det, at samme mennesker har natarbejde altid, og dette er ifølge alle undersøgelser bedre. Så kan man tilpasse en hverdag efter dette. DTU's version er den skiftende version – den dårlige. Man kan risikere at have morgenkurser nogle dage og aftenkurser andre”, skriver vedkommende.

Jens Christian Manniche læser til civilingeniør og følger selv et af de p.t. i alt 17 aftenkurser. Han forklarer:

“Der er ikke noget i vejen med at arbejde om aftenen, men at være på DTU til kl. 22 er ikke optimalt. Jeg bor 50 minutter fra DTU og skal op kl. 7 for at møde kl. 9. om tirsdagen. Så er jeg først hjemme igen og i seng 23.30”, siger han.

Af samme grund har han sammen med flere andre kursusedtagere valgt at lave opgaveregningen til kurset i ledige stunder tidligere på dagen. Den skulle ellers foregå fra kl. 20 til 22 efter selve forelæsningsen.

“Det bliver desværre lidt et hastearbejde, hvilket ikke er godt, for det er et svært kursus for mig”, siger Jens Christian Manniche.

Reelt er det tvang

DTU's studenterforening, Polyteknisk Forening (PF), oplyser, at de studerendes tilbagemeldinger på aftenundervisningen har været overvejende negative.

“Vi hører, at de studerende oplever et dyk i undervisningskvaliteten om aftenen, fordi underviserne heller ikke har lyst til at være der”, siger PF's formand, Andreas Baltzer Skov.

Aftenundervisningen kan være et supplement, men kun hvis det er et reelt tilvalg og ikke tvang, mener han.

Officielt er det frivilligt at følge aftenkurserne, men Andreas Baltzer Skov sætter spørgsmålstejn ved, hvor frit det i virkeligheden er, fordi folk sammensætter deres uddannelse med en specifik profil. Hvis det kursus, de ønsker, er placeret i aftentimerne, er der ikke andre muligheder.

“Problemet er, at det ikke er et tilvalg, men at man bliver tvunget på grund af ens kompetenceprofil”, siger Andreas Baltzer Skov, der samtidig peger på, at coronaepidemien har vist, at det er muligt at erstatte aftenmodulerne med onlineundervisning.

Jens Christian Manniche pointerer, at han er blevet “anbefalet” at følge sit kursus.

Direktører modsiger forklaring

Selvom et argument for at indføre aftenundervisningen har været lokaleproblemer, har det samtidig været en officiel forklaring, at aftenmodulet skulle “fremtidssikre universitetet” ved at tilbyde både ansatte og studerende muligheden for at indrette deres arbejdsliv og studieliv på en ny måde.

“Det er en fleksibilitet, vi får brug for, når vi ser længere frem i tiden, og som vil gøre det muligt for os at skemalægge vores undervisning mere frit samt åbne op for nye uddannelsesretninger”, har DTU’s ledelse tidligere skrevet i en intranetorientering.

Ifølge dekan Philip Binning er det i dag primært lokaleudfordringen, der er årsag til at fastholde aftenundervisningen.

“Vi har ikke lokaler til at rumme al undervisning i dagtimerne. Vi har også kigget på, hvad det vil koste at bygge nye undervisningsfaciliteter, og der vil vi hellere bruge pengene på kvalitetsundervisning, hvilket de studerende godt forstår”, siger han.

At der skulle være lokalemangel, vækker dog undren blandt flere institutdirektører, der har deltaget i evalueringen.

“Jeg er i tvivl om, hvorvidt argumentet om kapacitet i undervisningslokaler i normale dagtimer egentlig er holdbart – meget ofte kan man gå forbi tomme lokaler i dagtimerne – hvorfor?” spørger en.

“Som institutdirektør er det vanskeligt at retfærdiggøre, hvorfor Space skal stille op med et kursus, da instituttet ikke har et problem med lokalemangel”, skriver institutdirektøren for DTU Space.

“Problematisk at forsvare, at det var nødvendigt, når vi ved, at der var ledige lokaler mandag og fredag eftermiddag. Hvis der absolut ingen tomme sæder er (overhovedet), kan man tage aftenmodul i brug, men svært at forsvare, når vi ved, at der var ledig kapacitet på andre tidspunkter”, skriver en anden direktør.

I det hele taget er begejstringen blandt direktørerne til at overse. En spørger, om det fortsat skal være obligatorisk at udbyde aftenkurser, og en anden peger på, at aftenmodulerne er belastende for alle.

“Aftenmodulet trækker hårdt på undervisere såvel som studerende og presser folk med familie. Life-workbalancen bliver udfordret og fremmer ikke ligestillingen”, skriver vedkommende.

Dekan: Bred accept

Men selvom langt over halvdelen af de studerende er utilfredse og mindre deltagende, ser Philip Binning ingen grund til at droppe aftenundervisningen.

“Der er ingen tvivl om, at responsen er blandet, men der er også en bred accept af, at aftenmodulet er kommet for at blive. Diskussionen, der opstod, da vi startede aftenundervisningen, har mere eller mindre lagt sig, og flere synes, det har været til gavn. Så at sige, at det har været en fiasko, er en ganske forkert udlægning”, siger Philip Binning.

Den udbredte kritik i evalueringen af, at det er vanskeligt at koncentrere sig om aftenen, giver han ikke meget for.

“Jeg forstår godt udfordringen. Og man kunne have den samme holdning til undervisningen kl. 8 mandag morgen. Ja, det er ydertimer, men de studerende har 20 timers undervisning i løbet af ugen, og det er mit indtryk, at de fleste har fundet en løsning på det”, siger han. ■

Bygning 210, der blev opført i 2003, forbinder de originale bygninger 208 og 227 på DTU.

SPØRGSMÅLENE, ALLE STUDERENDE BØR STILLE SIG SELV:

Hvem er jeg, hvad

kommer jeg med?

En personlig erkendelsesproces, hvor studerende bliver bevidste om egne styrker og svagheder, vil være et godt grundlag for ethvert universitetsstudie, mener professor Helle Neergaard, der arbejder med "eksistentiel læring".

Det danske universitetsvæsen er bygget op om et pædagogisk princip, der handler om at putte så meget viden ind i de studerende som muligt. Men når uddannelsen retter sig mod et arbejdsmarked, der er stadig mere uforudsigeligt, skulle man måske starte et helt andet sted – med at de studerende lærer noget om sig selv.

"Vi har en "bankingmodel", hvor folk får hældt viden i hovedet, som skal trækkes frem, når der er behov for det. Det mener vi er blevet mindre relevant i de turbulente tider, vi lever i. Vi har et arbejdsmarked med stor usikkerhed, hvor de unge hopper fra job til job. Hvis vi skal uddanne unge til det arbejdsmarked, skal de være selvreflekterende".

Det siger Helle Neergaard, professor i entreprenørskab ved Institut for Virksomhedsledelse på AU. Hun har gennem en årrække eksperimenteret med det, hun kalder "eksistentiel læring" i sin undervisning.

For nylig beskrev hun metoden sammen med Sarah Robinson, lektor ved AU's Center for Educational Development, i artiklen "Entrepreneurship as existential learning: The missing link in effectual learning processes", der blev kåret som bedste artikel ved den årlige europæiske konference for uddannelse i entreprenørskab.

Arbejde med iværksætterånden

Hendes undervisning sigter ikke kun mod boglig viden, men også mod en personlig erkendelsesproces, hvor de studerende bliver klogere på egne styrker og svagheder, samt hvordan ny viden og nye erkendelser spiller sammen med den erfaringsballast, de hver især bærer på.

"Det, jeg lægger vægt på, er, at vi skal have hele mennesket med. Det er noget, jeg har arbejdet intuitivt med i mange år, selv om det først er for nylig, jeg er begyndt at sætte ord på det", fortæller hun.

Den eksistentielle tilgang opstod nærmest ud af et praktisk problem. Da hun begyndte at undervise i entreprenørskab i slutningen af nullerne, var faget relativt nyt, og undervisningen byggede i høj grad på amerikansk litteratur og modeller. Men mentaliteten blandt danske og amerikanske studerende er forskellig. Hvor iværksætterånden og tanken om at være selvstændig i høj grad ligger i den amerikanske selvopfattelse, ser danskere sig grundlæggende som lønmodtagere. Hvis det skulle give mening at undervise i entreprenørskab, ville det ikke være nok at læsse en masse teori på de studerende. Hun måtte arbejde med deres "mindset".

"Jeg fokuserer på prævirksomhedsfasen

– har man, hvad der skal til for at starte egen virksomhed? Og her tænker jeg, at selvforståelse, hvor man kender sine egne muligheder og begrænsninger, er en væsentlig betingelse. Jeg anvendte en del teori fra psykologien om, at læring finder sted hele livet. Vi har en bagage – en imaginær rygsæk – som alle erfaringer kommer med i. Når vi møder noget nyt, trækker vi vores erfaringer op og reagerer på baggrund af dem. Men det er en proces, man ikke nødvendigvis er reflekteret omkring. Som eksistentielle undervisere gør vi de studerende opmærksomme på de erfaringer, de har, og at de kan anvendes meget bredere – de kan mere, end de tror. Og det gør, at studerende kan engagere sig eksplicit med egen læring og få ejerskab med processen", fortæller Helle Neergaard.

Erkendelse af begrænsninger

Den eksistentielle undervisning er i høj grad baseret på samtaler, hvor de studerende fortæller om erfaringer og reaktionsmønstre.

"En praktisk ting, vi gør, er at fjerne bordene i lokalet, så de studerende kun har en stol. Når du har de studerende siddende på lange rækker, får du ikke nogen dialog mellem dem. Så vi sørger for, at de kun har en stol hver, og at alle sidder, så de kan se hinanden".

Underviserens rolle er at stille

spørgsmål, der sætter snakken mellem de studerende i gang.

“Et spørgsmål kunne være: Har du nogen sinde følt, at du er blevet sat i bås og blevet begrænset? Og så får vi dem til at snakke om, hvordan de er blevet begrænset, om de er kommet videre, hvordan de har gjort det, og hvad de har lært. Vi får dem til at udvælge en oplevelse, de gerne vil uddybe, og fortælle om, hvad de har lært af den oplevelse, og hvordan de kan bruge den læring i en potentiel entreprenørtilværelse”.

En anden øvelse, der skal sparke diskussionen i gang, er, at de studerende bliver bedt om at tegne en iværksætter.

“Så diskuterer vi, hvad det er for kvaliteter, man forbinder med en iværksætter. Og så finder de fleste ud af, at det her er noget, de selv kan lære. Så hele processen går ud på at afmystificere entreprenørskab og iværksætteri og give dem mod på, at de ikke behøver at passe ind i en bestemt bås”.

Fra eksternt til intern motivation

Helle Neergaard beskriver diskussionerne og øvelserne som “nudging”, der hjælper de studerende til at bryde mentale rammer.

“Øvelserne har simpelthen til formål

at få de studerende til at se, at de godt kan være en anden end den, de tror, de er. Vi vokser op med bestemte forventninger til os selv, som bundfælder sig i løbet af opvæksten. Det, vi gør i undervisningen, er at ryste glasset. Det skal ikke være sådan, at de synes, de er forkerte. Vi får dem bare til at se deres eget potentiale”.

Det lyder næsten som en psykoterapeutisk seance. Og selv om flere af Helle Neergaards kolleger er blevet inspireret af hendes undervisning, er der også nogle, der ikke har lyst til at komme i så tæt berøring med de studerendes mentale bagage.

“Nogle kolleger siger, at det her tør de ikke, for hvad kan der ske med de studerende? Metoden baserer sig godt nok på psykologisk litteratur, men vi kommer aldrig så dybt som psykoterapi”.

De studerende reagerer forskelligt på kurset. Og Helle Neergaard vurderer, at reaktionen til dels hænger sammen med det, hun kalder “eksternt” og “intern” motivation.

“Mange er eksternt motiveret og går efter gode karakterer frem for at få læring af uddannelsen. Og så er der grupper, der er mere internt motiveret, og de vil i højere grad kunne absorbere undervisningen. Men hvis de har

en åbenhed over for undervisningen, mener jeg, at vi kan rykke dem fra eksternt til internt motiverede og på den måde lære dem at blive selvreflekterende mennesker. Og det tror jeg kan komme til at betyde noget for hele deres studie”.

Et spørgsmål om dannelse

Helle Neergaard udviklede som nævnt sit kursus specifikt med henblik på undervisning i entreprenørskab. Men principperne i den eksistentielle læringstilgang mener hun er helt universelle og brugbare på alle fagområder. Hun kæder det sammen med spørgsmålet om dannelse i uddannelserne.

“I gamle dage var universitetsstudier et spørgsmål om dannelse. I dag er et studium i langt højere grad et spørgsmål om færdigheder, der skal være målbare. Dannelse er også et spørgsmål om: Hvem er jeg, og hvem vil jeg være? Og det er noget, man løfter låget for her. Jeg er overbevist om, at jo mere selvreflekterende vi er, jo mere vi forstår os selv, jo mere får vi ud af det, vi studerer”.

Hun vurderer også, at den eksistentielle tilgang kan være nyttig i forhold til den generelle udfordring, nogle universitetsstudier har med ledighed og et bredere erhvervssigte.

“Et spørgsmål, vi stiller de studerende, er: Hvis du ikke kan bruge din uddannelse til det, du ønsker, hvad kan du så bruge den til? Det spiller ind i diskussionen om, at vi uddanner unge til arbejdsløshed, og at de ikke vil tage arbejde uden for deres uddannelsesområde. Man skal kunne se sig selv på andre måder”, siger Helle Neergaard.

Og med et fremtidigt arbejdsmarked med en tiltagende grad af midlertidighed og projektarbejde kan alle kandidater måske have godt af et lille skud entreprenørskab.

“Vi uddanner traditionelt efter det, jeg kalder fugleungemodellen – vi tygger viden og propper det i næbbet. Men vi er nødt til at lære dem at finde maden selv – de skal selv kunne skabe deres arbejdsopgaver, ligesom iværksættere gør. Hele det mindset vil alle studerende have godt af”. ■

Voldsord

Trusler er “voldelige handlinger”, som påvirker ofrene voldsomt. Derfor skal de tages alvorligt, uanset om de bliver ført ud i livet eller ej, siger Marie Bojsen-Møller, der har skrevet ph.d. om trusler som sproglig genre.

Vi ved, hvor du bor. En klassisk vending i den danske sprogtradition. Og de fleste kan hurtigt afkode, at den oplysning nok ikke er et varsel om snarligt besøg fra Interflora. Sådan en sætning signalerer, at man gør klogt i at foretage en akut adfærdændring, ellers kommer der barske mænd og ringer på døren.

Trusler kommer i mange afskyninger. Men vi er som regel altid klar over det, når vi støder på dem. Netop genkendeligheden er noget, der karakteriserer truslerne, hvis man betragter dem som sproglig genre – hvilket Marie Bojsen-Møller har gjort i sit ph.d.-projekt.

“Trusler er ikke noget, vi normalt tænker på som en fast genre som for eksempel en avisartikel eller en kogebog. Men de fungerer i samfundet som en genre – en type af sproglig handling. En af mine undersøgelser viser, at trusler er noget, folk lynhurtigt kan kategorisere”, siger hun.

Marie Bojsen-Møller er sprogforsker og forsker inden for retslingvistikken. Hun beskæftiger sig med det, der på engelsk hedder “forensic linguistics” – der blandt andet undersøger sproget som bevismateriale.

“Jeg har altid gerne villet være enten advokat eller noget inden for sprog og litteratur. Efter at jeg blev kandidat, var jeg ekstern lektor i dansk sprog i nogle år. Og da jeg besøgte en kollega, Tanya Karoli Christensen, der er nyudnævnt professor og blandt andet forsker inden for retslingvistik, endte vi med at blive fuldstændig opslugt af at diskutere emnet. Siden har vi arbejdet og søgt penge sammen, hvilket førte til det her projekt om truslens sprog og genre”.

VIS DIT PH.D.-PROJEKT

Hvem: Marie Bojsen-Møller, cand.mag. i dansk.

Hvad: The illicit genre of threatening communications.

Hvor: Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, KU.

Hvorfor: For at forstå samfundet bedre må man forstå de dele af kommunikativ og retorisk praksis, som fungerer destabiliserende eller destruktivt i et samfund. Dette projekt undersøger sproglige trusler som genre med perspektiver fra retoriske genrestudier og retslingvistik. ■

Et virkeligt eksempel fra truslernes verden. En ejer af Taco Shop på Frederiksberg modtog gennem flere år trusler som denne i forbindelse med pengeafpresning.

Trusler er oftest indirekte

Trusler er som bekendt strafbart. Derfor er den lingvistiske undersøgelse af trusselgenren vigtig ikke bare ud fra et akademisk perspektiv, men også fordi politi og domstole dagligt skal forholde sig til, hvad der er trusler.

“Genreviden er generisk, selvsagt viden, som vi alle sammen har uden at tænke over det. Men det er stadig viden, der er vigtig at afdække. Det, vi undersøger med genretilgangen, er, hvordan trusler bliver opfattet, deres konsekvenser, og ikke kun hvordan de er ment”, siger Marie Bojsen-Møller.

De vigtige markører i trusler er, at de

Opflasket med forskning – og prekære forhold

Når Marie Bojsen-Møller i midten af december forsvare sin ph.d.-afhandling, sker det med en særlig tanke til hendes far, Sigurd Kværndrup, som døde i 2018, et halvt år efter at hun selv var startet på projektet. Sigurd Kværndrup var dr.phil. og skrev disputats om den nordiske ballade.

På den måde er hun selv halvvejs flasket op med sprogvidenskabs- og litteraturforskning, men også med bevidstheden om, hvor svært det kan være at få fodfæste i den akademiske verden. Sigurd Kværndrup var underviser på KU,

men fik aldrig fast stilling der. Det gjorde han siden på universitetet i Växjö.

“Han har vist mig, at det kan blive en svær vej. Men jeg er ikke blevet afskrækket fra forskningen selv, fordi han ikke fik fastansættelse på et dansk universitet. Det er det, der er min ambition, og vi har et projekt, vi håber at få midler til. Derudover mener jeg også, at jeg vil kunne gøre en forskel andre steder, for eksempel i politiet eller det juridiske system. Det ville også være fantastisk spændende”. ■

indeholder noget om fremtiden – noget kommer til at ske; noget om afsenderansvar – “jeg” vil gøre det; og noget om skade. Men alle disse markører kan som bekendt være mere eller mindre udtalte. Trusler i dag er meget ofte indirekte trusler.

“Den helt klassiske trussel er jo: “Jeg slår dig ihjel”. Og i den anden ende er der jo så indirekte trusler som “se dig over skulderen” eller “jeg ved, hvor du bor”, som jo er så klassisk, at den nærmest er blevet en kliché. Trusler er forbudt. Vi ved fra vores data og fra udenlandsk forskning, at indirekte trusler forekommer i langt højere grad end de direkte”.

Trusler er en “voldelig handling”

I den digitale verden kommunikerer vi skriftligt som aldrig før. En af de negative sider er de til tider dårlige debatkulturer, hvor tonen hurtigt udvikler sig aggressivt. Det er almindeligt kendt, at politikere og offentligt kendte personer ofte må tage imod beskeder med hadsk indhold og trusler. Og som Forskerforum for nylig skrev om, oplever en del forskere også, at optræden i offentligheden kan medføre ubehagelige reaktioner.

Det sker dog sjældent, at afsenderne udfører den skadelige handling, som truslen beskriver. Men Marie Bojsen-Møller advarer mod at relativere trusler.

Det er en forbrydelse og skal behandles som sådan, også selv om truslen ikke bliver realiseret eller er indirekte.

“En trussel skaber en massiv påvirkning af offeret, hvilket vi kan se tydeligt i vores data. Modtagerne ved sjældent, om der er tale om en såkaldt alvorlig trussel. Hvis en person bliver truet med at blive slået ihjel, hvis vedkommende modsætter sig voldtægt, er det de færreste, der finder ud af, om truslen var “alvorlig”, fordi mange i den situation vil lade være med at modsætte sig voldtægt”, siger hun.

Trusler påfører offeret skade og kan derfor kategoriseres som “en voldelig handling”.

“Man ved fra voldsforskning, at sproglig vold ikke giver mindre og mildere reaktioner end fysisk vold. Derfor plejer vi at sige: Bliver du udsat for trusler, så skal det til politiet. Det kan godt være, det ikke kommer længere end dertil, men tag det alvorligt”.

Trussel eller joke?

Selv om trusler er en letgenkendelig genre, er det et politimæssigt og juridisk svært arbejdsområde. Marie Bojsen-Møllers afhandling ser nærmere på den retslige behandling af en række trusselssager, hvor især mundtlige trusler kan være vanskelige at håndtere. Og dertil kommer det store gråzoneområde af udsagn, hvor det er svært at afgøre, om det var hensigten at true. En af afhandlingens tre artikler handler om en specifik retssag, hvor en gymnasieelev var tiltalt for trusler, efter at hun havde lagt et billede på Instagram med teksten: “Jeg bliver den næste school shooter guys, lmao (laughing my ass off, red.), watch out”.

Anklagerens påstand var, at eleven havde truet sin skoles ansatte og elever

med at begå et skoleskyderi. Forsvarets påstand var, at det var skrevet og ment som en morsomhed. De to opfattelser konkurrerede med hinanden i retten med vidner, der opfattede beskeden som en trussel, og vidner, der opfattede det som en joke. Sagen endte opsigtsvækkende med et fuldstændig uenigt dommerpanel med 3 for dom som skyldig og 3 for frifindelse, fordi den tiltalte ikke havde forstået, at hendes besked kunne opfattes som en trussel. Stemmeligheden gjorde, at pigen blev frifundet.

Unge tænker mindre

Sagen afspejler en tendens, Marie Bojsen-Møller kan se ud fra sine data: De, der står bag truslerne, skriver dem tilsyneladende ofte uden at tænke over konsekvenserne.

“Især med unge mennesker oplever man ofte, at der er en grænse, der mangler at blive klart defineret. De tror, de bare skriver til deres venner, og alle forstår, hvad de mener. Det var angiveligt det, der fik gymnasieeleven til at true med at blive skoleskyder. Så jeg kunne godt tænke mig at komme ud og fortælle gymnasieelever, hvilke konsekvenser den slags kan have. At det rent faktisk er strafbart at true i sig selv – dvs. at forsøge at skræmme andre ved at true dem, også selvom man ikke har til hensigt at føre truslen ud i livet”.

Marie Bojsen-Møller forsvare sin afhandling i midten af december. Men emnet er ikke udtømt. Et spørgsmål, hun godt kunne tænke sig at undersøge nærmere, er, hvilke trusselsanmeldelser politiet reelt tager op til efterforskning, og hvilke der aldrig bliver gjort noget ved.

“Det kunne skabe en god diskussion om, hvordan trusler håndteres. Det er ikke data, vi umiddelbart har adgang til, men med nogle flere forskningspenge til humaniora ...”. ■

CBS hænger på regningen for ulovligt engangsvederlag til afgangset rektor

En ekstern advokatundersøgelse konkluderer, at der ikke er grundlag for at rejse krav om erstatning mod den daværende bestyrelsesformand eller bestyrelse for i strid med reglerne at have givet en afgangset rektor et engangsvederlag på 692.000 kr.

Herken Copenhagens Business Schools (CBS) daværende bestyrelsesformand Karsten Dybvad eller resten af bestyrelsen kan gøres ansvarlig for, at CBS udbetalte et engangsvederlag på 692.000 kr. til Per Holten-Andersen, da han efter eget ønske gik af som rektor i januar 2019. Ifølge Rigsrevisionen blev det ellers flere gange påpeget over for Karsten Dybvad, at det var i strid med reglerne at udbetale det store pengebeløb.

Det oplyser CBS i en pressemeddelelse, efter at advokatfirmaet Poul Schmith i en ekstern undersøgelse har gennemgået sagsforløbet.

Det var Rigsrevisionen, som tidligere på året kritiserede udbetalingen af de 692.000 kr. i beretningen om statens forvaltning for 2020.

Statsrevisorerne bad samtidig CBS undersøge, om der kunne rettes "et krav mod den tidligere bestyrelse".

Det er altså nu sket med advokatundersøgelsen, hvis konklusion lyder:

"Det er vores vurdering og konklusion, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at person B som bestyrelsesformand for CBS i perioden fra den 1. februar 2016 har handlet uagtsonomt og dermed ansvarspådragende over for CBS for så vidt angår indgåelse af aftalen med et vilkår om engangsvederlag. Vi kan derfor ikke anbefale CBS at rejse et erstatningskrav mod person B på det foreliggende grundlag".

Sådan skriver advokatfirmaet Poul Schmith og fortsætter: "... Vi finder ikke grundlag for at fastslå, at de øvrige bestyrelsesmedlemmer skulle have handlet ansvarspådragende i relation til indgåelsen af aftalen om engangsvederlag".

CBS' nuværende bestyrelse har på

et møde den 12. november behandlet sagen og besluttet ikke at rette krav om erstatning mod formanden for den daværende bestyrelse eller øvrige bestyrelsesmedlemmer, oplyser nuværende bestyrelsesformand Torben Möger Pedersen.

"Det er en beklagelig sag, som vi er meget ærgerlige over, men vi er også glade for, at den har fundet sin afslutning", udtaler Torben Möger Pedersen i pressemeddelelsen.

Blev advaret flere gange

Ifølge Rigsrevisionen fik Per Holten-Andersen udbetalt engangsvederlaget på 692.000 kr. sammen med et fratrædelsesbeløb på ca. 800.000 kr., altså i alt ca. 1.492.000 kr., da han lod sig pensionere i 2019, men det er i strid med reglerne, da der ifølge åremålscirculæret ikke kan udbetales engangsvederlag og fratrædelsesbeløb samtidig ved ansøgt afsked. Rigsrevisionen slog samtidig fast, at Karsten Dybvad var blevet gjort bekendt med, at det var i strid med reglerne.

"Aftalen om engangsvederlaget er indgået, på trods af at Uddannelses- og Forskningsministeriet flere gange over for CBS har påpeget, at aftalen ikke fulgte reglerne på området. Det fremgår desuden af intern kommunikation mellem CBS og bestyrelsesformanden, at den daværende bestyrelsesformand var blevet gjort bekendt med, at det var i strid med reglerne, hvis aftalen blev indgået", skriver Rigsrevisionen i beretningen.

Karsten Dybvad har i en mail til Altinget tidligere fastholdt, at han handlede efter bedste overbevisning og i god tro, da der på et møde med styrelsen den 1. juli 2016 efter hans klare opfattelse blev opnået en fælles

forståelse om, at CBS kunne forlænge rektors ansættelse med det anførte vederlag i forlængelseskontrakten.

Uddannelses- og Forskningsministeriet bad allerede i september CBS om at betale de 692.000 kr. tilbage, hvilket konkret sker ved, at institutionen modregnes i tilskuddet fra staten.

CBS skriver i pressemeddelelsen, at det ikke får direkte konsekvenser for handelsskolens aktiviteter. ■

“

Det er en beklagelig sag, som vi er meget ærgerlige over, men vi er også glade for, at den har fundet sin afslutning.

Torben Möger Pedersen,
bestyrelsesformand, CBS

CBS kunne i 2017 fejre 100-års jubilæum med en stor gallamiddag, hvor daværende rektor Per Holten-Andersen (til venstre) og daværende bestyrelsesformand Karsten Dybvad (i midten) bød den nu forhenværende uddannelses- og forskningsminister Søren Pind (V) velkommen.

Universitetets absurde ansættelsesprocedurer – en personlig beretning

Af Jacob Højgaard Christensen, adjunkt og vicecenterleder, ph.d. ved Nationalt Center for Skoleforskning/Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU), Aarhus Universitet.

Jeg så mig selv kvalificeret til et lektorat efter næsten otte år i universitetsprekariatets tjeneste som henholdsvis videnskabelig assistent, ph.d.-stipendiat, postdoc og adjunkt. Jeg var så heldig, at der blev slået en stilling op i den afdeling, hvor jeg primært havde tilbragt min akademiske karriere. Ansøgningen blev sendt, og jeg ventede i spænding på, at ansættelsesproceduren skulle gå sin fortsatte gang.

Først overlevede jeg den såkaldte shortlistning. Altså den proces, hvor tilsyneladende kvalificerede ansøgere udtages til en akademisk bedømmelse, hvilken mere nøgternt skal fastslå, om ansøgerne faktisk er kvalificerede til den opslåede stilling. Fire måneder senere kom bedømmelsen, hvor det er hensigten, at et nedsat bedømmelsesudvalg skriver en udførlig sammenfatning og vurdering af hver ansøgers kvalifikationer ud fra indsendte publikationer samt øvrigt indsendt materiale såsom cv, publikationsliste, undervisningsportfolio og forskningsplan. Kun ansøgere, der vurderes kvalificerede, kan blive inviteret til samtaler ved ansættelsesudvalget, som er uafhængigt af bedømmelsesudvalget. Til min store overraskelse var bedømmelsen negativ, og jeg blev stemplet som "ikke kvalificeret". En sådan oplevelse vil nok altid være en skuffelse, men den kan muligvis accepteres, hvis den baseres på korrekte gengivelser af indsendt materiale og velunderbyggede argumenter for vurderingen. Dette var dog langtfra tilfældet i den konkrete sag. Bedømmelsen var fyldt med faktuelle fejl og usammenhængende argumentation – ja, man sad med en oplevelse af, at det indsendte ansøgningsmateriale ikke var blevet læst i sin helhed.

Jeg involverede seniorkolleger, tillidsrepræsentant og fagforening. Alle

var enige i, at bedømmelsen var dybt problematisk og udført på et tvivlsomt grundlag, så de opfordrede mig til at klage. I denne sammenhæng er proceduren ved Aarhus Universitet, at ansøgere kan gøre indsigelse over faktuelle fejl – ikke udvalgets faglige skøn. Nuvel, der var masser af faktisk forkert indhold i bedømmelsen og dermed rigeligt grundlag for at skrive indsigelsen. Det blev gjort minutiøst ved at påpege de mange fejl, som undergravede hele argumentationen og den endelige afgørelse. Men her hopper kæden helt af, for hvem skal behandle en sådan indsigelse? Jo, det skal selvsamme bedømmelsesudvalg, som har forsømt sit ansvar i første omgang. I mit tilfælde fik jeg et svar på få linjer, hvor bedømmelsesudvalget blot arrogant konstaterede, at de ville fastholde den endelige vurdering. I svaret var der ingen erkendelse af at have begået én eneste fejl og ikke nogen kommentarer til de mange konkrete punkter i indsigelsen. Så tænkte jeg, at der naturligvis må være en højere instans, som klagen kan indbringes for. Men det var ikke tilfældet – selv ikke min egen ledelse kunne inddrages (om den ville det eller ej), fordi ledelsen udgjorde ansættelsesudvalget og dermed skulle have armslængde til bedømmelsesudvalgets arbejde.

Proceduren er absurd og tilsvarende, at man skal anmelde en voldshandling til den implicerede voldsperson, som efterfølgende også skal afgøre sagen, uden ankenemligheder. Hov – sammenlignede jeg lige bedømmelsesudvalgets arbejde med et voldeligt overfald? Ja, det gjorde jeg, for selvom der ikke er tale om fysisk vold, så er dette et eksempel på anfægtelig magtudøvelse. En handling med potentielt dybe konsekvenser for en akademisk karriere, hvilken der i yderste konsekvens sættes

en brutal stopper for på et tvivlsomt grundlag. Konkurrencen er hård om de fåtallige faste stillinger, der oplås, men en saglig, retfærdig og ansvarfuld bedømmelsesproces må som minimum kunne forventes. Hvis det modsatte reelt forekommer, så bør der være uafhængige instanser, der kan rettes henvendelse til. Imidlertid må det konstateres, at dette ikke er tilfældet under de nuværende procedurer ved Aarhus Universitet.

Med dette indlæg søger jeg ikke medlidenhed for min situation – sket er sket. Men sagen har principiel karakter, og universitetet bør ændre procedure for indsigelser over sådanne bedømmelser. Jeg ønsker ikke, at andre forskere skal konfronteres med den samme magtesløshed og mangel på retssikkerhed, som jeg personligt har gennemlevet. ■

Replik fra Claus Holm, institutleder, DPU, Aarhus Universitet

I indlægget "Universitetets absurde ansættelsesprocedurer – en personlig beretning" beskriver Jacob Christensen sine oplevelser af proceduren i forbindelse med sin ansøgning om en stilling ved DPU, Aarhus Universitet.

Denne procedure findes beskrevet i vejledningen til ansøgere på fakultetets hjemmeside: Ansøgningsvejledning (au.dk). Som det fremgår af vejledningen, fremsendes bedømmelsesudvalgets bedømmelse til ansøger alene til orientering, og Jacob Christensens beskrivelse af proceduren, herunder manglende klagemuligheder, er derfor korrekt. Jeg kan ikke kommentere på den konkrete bedømmelse af Jacob Christensens ansøgning, som henhører under bedømmelsesudvalget.

Experimentierfreude er i mere end én forstand et fremmedord

Humanistisk psykologi udfases på KU, og snart lukkes de filosofiske uddannelser på CBS. Fagmiljøer afvikles, og studiepladser forsvinder. Hvad blev der af retten, viljen og lysten til at eksperimentere inden for universitetssystemet?

År efter år ender Danmark i top-5, når verdens lykkeligste lande udpeges. Det samme sker, når der foretages tillidsmålinger og udformes opgørelser over de laveste magtdistancer mellem “lav” og “høj” – mellem topledelsen og medarbejderen på gulvet – around the Globe. I målingerne over BNP pr. capita står det heller ikke helt ringe til herhjemme, og Covid-19-nedlukningen fik ikke den økonomiske vækst til at blegne – snarere tværtimod på trods af minkskandale, kompensationsrundhåndethed fra statens side til private virksomheder og udbredte udslag af skærmarbejds- og Zoom-møde-klaustrofobi.

Men når det kommer til friheden til at eksperimentere på universitetet, så står det meget ringe til. Vi er blevet vidner til et absurd cirkus, der hastigt – nærmest dag for dag – flytter teltpælene rundt fra universitet til universitet. Men tag ikke fejl – for den anmassende forestilling kører på replay: En kort-åndet djævelkreds mellem regeringens krav om en snarlig implementering af 10 % besparelser og udflytning af studiepladser til provinsen koblet med hovedløse lokale ledelsesbeslutninger danner bagtæppet for rækken af triste tiltag. Og vi har næppe set de sidste ...

Farvel til humanistisk psykologi og kritisk ledelsesfilosofi

I stedet for at spørge kritisk og nysgerrigt til, hvad bevidsthed er, og hvad man igennem de sidste årtusinder har forstået ved begreber som psyke, sind og sjæl, transformeres Psykologi på KU til et studie, hvor der primært gås kvantitativt, neurovidenskabeligt

og evidensbaseret til mennesket. Slut med læsning af psykologiske, psykoanalytiske og psykologikritiske hovedværker – farvel til humanistisk psykologi, eksistensfænomenologi og komplekse evolutionært-antropologiske undervisnings- og forskningsområder. Det har heldigvis fået hundredvis af kritiske studerende til ataktionere og stille krav til ledelsen. De studerende kræver retten til og muligheden for også i fremtiden at kunne gå kvalitativt, videnskabskritisk og videnskabshistorisk til psykologien.

For 25 år siden tog en fremsynet ledelse fat på at nytænke Handelshøjskolen i København. Det førte bl.a. til oprettelsen af en uddannelse i cand. merc.(filosofi) på CBS (i daglig tale FLØK), og der blev ansat fire forskere med krøllede hjerner og hidtil uhørte idéer i ærmegabene. I stedet for blot at se på sorte og røde tal på regnskaberne, forretningsjura og mikroøkonomiske vækst kalkuler blev der blændet op for at udforske fundamentale ledelsesfilosofiske, æstetisk kommunikative og styringsteknologiske spørgsmål. Senere kom en række andre forskere til fra en lang række fagfelter, rækkende fra sociologi og idéhistorie til teologi og værdibaserede ledelsesstudier. Men nu skal disse uddannelser tilsyneladende have kniven. Igen aktionerer kritiske studerende og begræder, at friheden indskrænkes, og CBS mainstreamLIGgøres. På én uge mobiliseredes 600 studerende, og der blev holdt stormøder og brandtaler, og d. 24.11. forlød det, at der var samlet 2.800 underskrifter imod lukningsplanerne.

“

I den bedste af alle verdener skammer universiteterne sig ikke ved at være elitære akademiske institutioner, der ikke skal please tåbelige populistiske kræfter, der proklamerer, at der skal smøres flere madpakker ude i den såkaldt virkelige verden.

Studerende fra humaniora på Københavns Universitet blokerede ledelseskantoret og en administrationsgang på Søndre Campus på Amager i protest mod ny målplan i november 2019.

Glaskuglelæsning og ledighedstal på den korte bane

Så viseligt er beslutningsgrundlaget bag moderne uddannelsesstyring indrettet, at hvis unge færdiguddannede kvinder, som der er mange af på FLØK, bliver gravide i slutningen af 20'erne, så tæller disse dimittender negativt i de statistiske opgørelser over antallet af ledige.

Hvis der derimod anlagdes et 2-3-årigt perspektiv på ledighedstallene efter endt studium, ville piben få en helt anden lyd.

Dertil kommer, at forsøg på at estimere behovet for kommende

højtuddannet arbejdskraft på CBS, KU Psyk. und anderswo har vist sig meget ofte at bygge på alt for få parametre, de rene gætterier og noget, der til forveksling ligner glaskuglelæsning. Akkrediteringsmaskineriet kører tanke- og hjerteløst derudad. Glemmes skal det heller ikke, at humaniorabashingen (en kær politisk og mediemæssig folkesport ...) gør det ulige meget nemmere at legitimere en trist tilskæring af psykologifaget og en bortvaskning af essentielle og humanistiske – herunder de filosofiske – dele af CBS-uddannelserne. Sandes kan det, at den årelange udskrigning af humaniora som overflødigt og i visse tilfælde endda uvidenskabeligt flødeskum gør det ulige meget lettere

og mindre kontroversielt at føre både de store og de små knive.

I den bedste af alle verdener

I den bedste af alle verdener støtter staten, regeringen, forvaltningsapparaterne og de lokale universitetsledelser op om uddannelseseksperimenter, der bærer fremtiden i sig, og de værner som den naturligste ting i verden om at sikre bredspektrede uddannelser.

Næppe én eneste velestimeret psykologuddannelse i den store verden, vi normalt sammenligner os med, vil kunne mobilisere andet end en vantro hoveddrysten, hvis det måtte komme forskere og studerende for øre, at man ved højlydt og tilsyneladende klar bevidsthed vælger at skille sig af med mindst halvdelen af studiets livgivende elementer.

I den bedste af alle verdener styres uddannelsessystemet ikke ud fra kortåndede økonomiske rationaler. I stedet hældes der koldt vandt i blodet på de stressende, forhastede og fejlprogrammerede målemaskiner, og de færdiguddannede kandidater får stille og roligt mulighed for at vise deres værdi og kunnen i den samfundsmæssige praksis.

I den bedste af alle verdener skammer universiteterne sig ikke ved at være elitære akademiske institutioner, der ikke skal please tåbelige populistiske kræfter, der proklamerer, at der skal smøres flere madpakker ude i den såkaldt virkelige verden. At designe og vedligeholde uddannelser er nemlig en særdeles virkelig opgave. Den kræver simpelthen en ret, vilje og lyst til at eksperimentere.

I den bedste af alle verdener elsker socialdemokraterne og de borgerlige universiteternes autonomi, og de glæder sig til at høre nyt om og erfare, hvordan den menneskelige psyke og de kommende ledelsesformer og 117 andre grundspørgsmål og "genstandsfelter" kan konciperes og kortlægges af de bedste forskere og studerende inden for feltet. ■

Ny professor på Retorik på KU

Foto: Lisa Storm Villadsen

Lisa Storm Villadsen er tiltrådt som professor på Retorik ved Institut for Kommunikation på Københavns Universitet.

Hun er BA i retorik fra KU og MA og ph.d. fra Northwestern University i USA. Hun har været ansat på Retorik på KU siden 1998, hvor hun siden 2012 har været afdelingsleder. I perioden 2013-2016 var hun desuden studieleder på Institut for Medier, Erkendelse og Formidling. Lisa Storm Villadsens faglige interesse kredser om at undersøge retorikkens rolle i samfundslivet, primært i samtidens politiske retorik og den offentlige sfære generelt. Som retorisk kritiker har hun arbejdet med forskellige retoriske genrer, bl.a. epideiktiske taler og officielle undskyldninger, ligesom hun har forsket i tekstlæsningsmetoder som fx begrebsorienteret kritik og nærlæsning. Teoretisk er hun optaget af spørgsmål om fortolkning i retorisk kritik samt teori om retorisk agency, populisme og nationalisme, som de udfolder sig i debat og dissens.

”Jeg begyndte at læse retorik, fordi jeg var fascineret af, hvordan man nogle gange oplever, at nogen kan sige det helt rigtige på det helt rigtige tidspunkt. Det talte ords kraft! Siden har jeg bl.a. beskæftiget mig med officielle undskyldninger for at forstå deres samfundsmæssige funktion og med begrebet retorisk medborgerskab. Den røde tråd igennem det hele er en interesse i, hvordan retorisk praksis afspejler samfundsmæssige normer og samtidig er central i forandringen af dem”, udtaler hun.

AU-professor hædret for livslang aldringsforskning

Foto: Thomas Frandsen VELUX FONDEN

Else Marie Damsgaard, der er klinisk lærestolsprofessor ved Institut for Klinisk Medicin på Aarhus Universitet, har modtaget

Velux Fondens hædersgave på 50.000 kr. for sin forskning i aldring og for det mangeårige engagement inden for geriatrien.

Som forfatter til mere end 150 videnskabelige artikler i internationale tidsskrifter har Else Marie Damsgaard formået at udvikle sit felt, udbrede kendskabet til geriatrien og omsætte kompleks viden til praksis.

Det har hun også evnet i sit virke som ledende overlæge på Aarhus Universitetshospital – Ældresygdomme, hvor hun med blik for kollegers kompetencer har samlet de relevante faggrupper omkring patienterne og har spillet en central rolle i at nytænke geriatrien i hele Jylland.

110 mio. kr. uddelt til 39 forskere under Inge Lehmann-programmet

Foto: GEUS – De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland

39 lovende, yngre forskere har modtaget i alt 110 mio. kr. under **Inge Lehmann**-programmet, der har til formål at fremme mere

ligestilling i forskningsmiljøer i Danmark.

Der var 144 forskere i ansøgerfeltet fordelt på en række videnskabelige hovedområder, og de 39 bevillingsmodtagere udgøres i år af 38 kvinder og én mand, som nu kan få lov til at bedrive fri forskning for pengene. Succesraten lander på 27 procent, opgjort på både antal ansøgninger og beløb.

Det er en stigning sammenlignet med 2020, hvor succesraten var 6,6 procent.

Programmet er åbent for alle fagområder og for både mænd og kvinder, men gennem dispensation efter ligestillingslovens § 3 vil DFF som udgangspunkt vælge kvindelige ansøgere over mandlige i tilfælde af lige kvalifikationer mellem to ansøgere, dog således at der foretages en objektiv vurdering, hvor der tages hensyn til alle særlige kriterier vedrørende ansøgerne uanset køn.

Med aftalen om fordeling af forskningsreserven i 2022 er der afsat 80 mio. kr. til Inge Lehmann-programmet.

”Jeg er glad for at se, at der har været så stor interesse for og søgning til Inge Lehmann-programmet. Dansk forskning har brug for både mænd og kvinder, og vi risikerer at gå glip af dyrebart talent, hvis vi ikke i højere grad får begge køn i spil. Inge Lehmann-programmet er en aktiv måde at arbejde for en mere ligelig kønsbalance i de danske forskningsmiljøer på. Derfor er jeg glad for, at 39 ambitiøse forskere nu får styrket deres karriere via programmet, og vi samtidig fremmer talentmassen i dansk forskning”, udtaler uddannelses- og forskningsminister Jesper Petersen.

Inge Lehmann-programmet er opkaldt efter den danske geofysiker, der i 1936 argumenterede for, at Jorden har en fast kerne. På trods af at hun havde ret, gik der flere år, før hendes opdagelse blev anerkendt.

Belgisk topforsker kommer til AU Health

Foto: Jussi Puukkonen/KWV

Professor **Peter Carmeliet** har indtil nu bedrevet sin forskning fra KU Leuven i Belgien, men med et såkaldt Laureate

Research Grant på 50 mio. kr. fra Novo Nordisk Fonden bliver forskningen nu videreført på Institut for Biomedicin på Aarhus Universitet. De syvårige Laureate Research Grant-bevillinger gives til fremragende internationale forskere, som ønsker at etablere en forskergruppe i Danmark.

Peter Carmeliet's forskning kredser i store træk om at finde metoder til hurtigt at afklare, om et potentielt lægemiddelmål har potentialet til at kunne oversættes til noget klinisk relevant og dermed er interessant for lægemiddelindustrien at investere i.

Denne afklaring kan i dag tage mange år,

men Peter Carmeliet har udviklet forskellige metoder og teknikker til at gøre det hurtigere.

Han har bl.a. udviklet et værktøj baseret på kunstig intelligens, der kan forudsige funktionen af et givent gen, også selvom man ikke ved noget om genets funktionalitet i forvejen. Metoden kan hurtigt være med til at afgøre, om et gen er interessant i en lægemiddelsammenhæng.

Ny institutleder på Institut for Organisation på CBS

Carsten Greve, professor i offentlig ledelse og styring, er blevet udnævnt som ny institutleder på Institut for

Business School.

Han har en baggrund i statskundskab og et forskningsmæssigt fokus på reformer af den offentlige sektor, offentlig ledelse og offentlig-private partnerskaber.

Carsten Greve er 56 år og har været ansat på CBS i 17 år – siden 2010 som professor. Han er således allerede et velkendt ansigt på IOA, som han kom til fra det tidligere Department of Business and Politics i 2017.

”Jeg glæder mig til at påtage mig denne rolle, og jeg har et ønske om at videreudvikle IOA fra dets nuværende stærke fundament til et endnu mere produktivt institut med fokus på kvalitet og samfundsmæssig relevans i forhold til såvel forskning og undervisning som videnudvikling inden for organisationer og organisatoriske processer”, siger Carsten Greve.

Han tiltræder stillingen som institutleder den 1. januar 2022, hvor han overtager stillingen efter Signe Vikkelsø, som har stået i spidsen for IOA siden 2015. Signe Vikkelsø fortsætter som professor (mso) på instituttet og i sin centrale rolle i Blue Ribbon Leadership-initiativet.

AU-lektor får 5 mio. til at undersøge cannabidiols virkning på depression

Sâmia Joca, som er lektor på Institut for Biomedicin ved Aarhus Universitet, har modtaget en Ascending

Investigator-forskningsbevilling på 5 mio. kr. fra Lundbeckfonden til et forskningsprojekt, der skal afklare, om lægemidlet cannabidiol virker positivt på depression.

Tilgængelige antidepressiver virker ikke på alle patienter, og de virker først efter 2-4 ugers behandling. Derudover indebærer behandling med det eneste hurtigtvirkende antidepressiv (Ketamin) på markedet høj risiko for, at patienten bliver afhængig af lægemidlet.

Sâmia Joca håber derfor, at projektet baner vej for bedre behandling til patienter med depression.

Den samlede bevilling til Ascending Investigator-programmet er i 2021 på 55 mio. kr., og bevillingen deles mellem 11 forskere, der alle er midt i karrieren.

Ny adjungeret professor på CBS

Photo: Thomas Gato

Direktør for både Bestyrelsesforeningen og CBS Bestyrelsesuddannelserne **Tom Jacobsgaard** er udnævnt til adjungeret professor ved Copenhagen Business School.

“Vi er meget glade for at kunne udnævne Tom Jacobsgaard til adjungeret professor ved CBS i bestyrelsesledelse. Han har gennem sit virke i Bestyrelsesforeningen og Bestyrelsesuddannelserne i snart et årti bidraget til en generel kompetenceudvikling af bestyrelsesarbejdet og udviklet en dyb indsigt i tendenser og behov i bestyrelser i Danmark og globalt”, siger forskningsdekan Søren Hvidkjær.

Tom Jacobsgaard var i 2013 med til at stifte Bestyrelsesforeningen sammen med CBS, erhvervsorganisationer og virksomheder. Foreningens formål er at arbejde for at udvikle bestyrelsesarbejdet i danske selskaber, organisationer og samfundet som helhed. Foreningen er i dag vokset til 900 medlemmer, heraf 59 virksomhedsmedlemmer.

Tom Jacobsgaard har sideløbende med sit virke i Bestyrelsesforeningen stået i spidsen for CBS Bestyrelsesuddannelserne, der er gået fra lidt over 200 deltagere i 2014 til 800+ deltagere i år.

Ph.d. fra AU modtager pris i USA

American Heart Association har givet en pris til ph.d.-studerende ved Aarhus Universitet **Sivagowry Rasalingam Mørk**, som forsker i hjertestop.

American Heart Association er blandt de største patientorganisationer i verden med over 22 millioner frivillige. Ved sin store amerikanske kongres uddeler American Heart Association hvert år en pris til de bedste forskningsmæssige input, som kongressen modtager. Ph.d.-studerende Sivagowry Rasalingam Mørk fra Institut for Klinisk Medicin modtog en Young Investigator Award for sit forskningsbidrag kongressen.

Sivagowry Rasalingam Mørk forsker i visitation og transport af patienter med hjertestop uden for hospital. Desuden forsker hun i behandling med mekanisk kredsløbsstøtte i form af ECMO til patienter med hjertestop.

Ny ITU-professor forsker i øjets informationer

Dan Witzner Hansen er tiltrådt som professor i datalogi ved IT-Universitetet, hvor han har været med til at bane vej for et helt forskningsfelt, som han selv kalder “eye information”.

Han har de sidste godt tyve år arbejdet med at studere de informationer, øjet afgiver, og hvilken rolle de kan have i en digitaliseret verden. Der er brug for en diskussion om, hvad og hvem der har adgang til eye information, mener han.

I 2003 færdiggjorde han sin ph.d. på ITU som den tredje kandidat i universitetets historie

og skrev afhandling om mulighederne for at producere billige eye trackere – en teknologi, der udvinder data baseret på øjets bevægelsesmønstre. Eye information optræder i dag i mange dagligdags sammenhænge. Det er teknologi, der bl.a. bruges i vores mobiltelefoner for at sikre adgang ved at scanne brugerens iris, en teknologi, der kan identificere personer på overvågningsbilleder, og et revolutionerende redskab, der kan hjælpe handicappede med at bruge computere ved hjælp af øjenbevægelser.

Han er p.t. involveret i et forskningsprojekt, der har til formål at forbedre ALS-patienters kommunikationsmuligheder.

Lundbeckfondens talentpris går til to AU Health-forskere

Photo: Martin Graaagard Fotografi

Simon Mark Dahl Baunwall og **Tatyana Fedorova**, begge ph.d.-studerende fra Institut for Klinisk Medicin på fakultetet Health på Aarhus Universitet, modtager i år Lundbeckfondens talentpris, der er på 300.000 kr. til dem hver.

Simon Mark Dahl Baunwall får prisen for sin forskning inden for fæcestransplantation – en effektiv behandling, læger kan bruge til at reparere tarmfloraen hos svækkede patienter med Clostridium difficile-infektion ved at give dem en portion tarmbakterier fra en rask donor. Disse bakterier breder og koloniserer sig, hvormed de genopretter patientens tarmflora. Simon Mark Dahl Baunwall håber, at hans forskning bidrager til, at læger lettere får has på tarminfektioner hos ældre og svækkede mennesker.

Tatyana Fedorova får prisen for sin forskning i Parkinsons. Hendes tese er, at Parkinsons opstår og udvikler sig i to retninger. Hun vil følge patienter over en årrække for at se, hvordan nerveskaderne udvikler sig ved de to varianter af sygdommen. Ved at identificere de to retninger af Parkinsons kan læger bedre vælge den rette skanningsmetode og følge sygdommen. Tatyana Fedorova håber, at hendes forskning bidrager til, at parkinsonpatienter opnår bedre diagnose og dermed bedre behandling i fremtiden.

KU-institut udnævner tre professorer samme dag

Dorte Duncker, **Pia Quist** og **Tanya Karoli Christensen** er tiltrådt som professorer på Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab på Københavns Universitet. De tre

sprogforskere blev fejret den 19. november, hvor alle tre holdt deres tiltrædelsesforelæsning med efterfølgende reception.

Dorte Duncker, til venstre, er cand.mag. i dansk og datalingvistik fra KU. Hendes forskningsinteresser centrerer sig om dynamikken i konventions- og normdannelsesprocesser fra renaissanceen til i dag og om grundlaget for sproglig kommunikation. Hun har arbejdet med digital tekstvidenskab (digital humaniora) siden ph.d.-afhandlingen (2000) om skriftsproglig selvorganisation blandt skriverne i de ældste danske visehåndskrifter, før bogtryknormen lå fast. Dorte Duncker bestrider faglige tilidshverv både nationalt og internationalt og er bl.a. redaktør af det tværvideenskabelige tidsskrift Language & Communication (Elsevier), medlem af Den Arnamagnæanske Kommission og personligt medlem af (tidl. formand for) Dansk Sprogævn. Desuden er hun fællestillidsrepræsentant for det videnskabelige personale på Det Humanistiske Fakultet.

Pia Quist, i midten, er cand.mag. i dansk og samfundsfag fra KU. I 1998-2000 var hun ansat som videnskabelig assistent på Institut for Dansk Dialektforskning, hvor hun gennemførte den første undersøgelse af multietnolekt i Danmark. Fra 2000 til 2002 var hun ansat som lektor på Osaka University, Japan. Hun tog sin ph.d.-grad i 2006 med en afhandling om sproglige praksisser blandt gymnasieunge på Nørrebro.

Pia Quist har siden været tilknyttet Nordisk Forskningsinstitut og Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, hvor hun forsker i sociolingvistik og dialekter med særlig fokus på emnerne sprog og sted, sprog og mobilitet. Hun modtog i 2018 et Carlsberg Semper Ardens-legat og har ledet to FKK-finansierede projekter, hhv. Sprog og sted-projektet LaPUR (2014-2018) og det igangværende projekt Speaking Up om sprog som faktor for social mobilitet. Hun er engageret i flere tværfaglige samarbejder, blandt andet med Københavns Museum i Velux-projektet Lyden af Hovedstaden. Hun sidder i flere råd og nævn, herunder KU's bestyrelse og Danmarks Frie Forskningsfonds faglige panel for kultur og kommunikation.

Tanya Karoli Christensen er cand.mag. i dansk og filosofi fra Roskilde Universitet, hvor hun også skrev sin ph.d. om hyperparadigmer (2007). Den funktionelle grammatik danner basis for al hendes senere forskning i dansk sprog og sprogbrug, både i grammatikaliseringen af de subjektive partikler gid og mon, af den semantiske og syntaktiske variation i dansk talesprog og senest af de grammatiske og pragmatiske særtræk ved trusler.

Den kombinerede interesse for sprogsystem og variationsmønstre har været afgørende for hendes arbejde med retslingvistiske analyser af sprogligt bevismateriale. Tanya Karoli Christensen er således blandt de få lingvister herhjemme, der jævnligt bistår retssystemet med sproglige analyser i straffe- og civilsager. I perioden 2018-2021 har hun ledet det Carlsbergfond-finansierede projekt “Truslers sprog og genre”, der bl.a. har opbygget et korpus af autentiske, dansksprogede trusselsbeskeder. Fremadrettet fokuserer hendes forskning især på undersøgelser af skriftsproget i hverdagsgenrer som dagbøger, postkort og opslag på sociale medier. Som vist den eneste har

hun sidde i redaktionen for tidsskriftet NYS – Nydanske Sprogstudier, fra hun skrev ph.d., til hun blev professor.

AU-professor får international pris for forskning i tumorceller

Professor ved Institut for Klinisk Medicin **Michael Horsman** har modtaget J. Eugene Robinson-prisen for mere end 30 års forskning i nye metoder, som gør kræftbehandling mere effektiv. J. Eugene Robinson-prisen uddeles hvert år til en forsker, som har ydet et enestående bidrag til forskning i hypertermisk onkologi – det vil sige brug af varmetemperaturer på 39–43 °C til at forbedre strålebehandlingen af kræftceller.

Michael Horsman forsker i tumorceller, som er særligt hårdføre og svære at komme til livs. Disse celler har områder med et reduceret iltniveau, hvilket mindsker effekten af stråling og kemoterapi. Hans forskning peger på, at hypertermi kan eliminere de hårdføre celler og dermed hindre, at kræfttramte personer udvikler metastaser. Nogle europæiske hospitaler anvender i dag en metode med varmepåvirkning af tumor, som øger effekten af strålebehandling. Michael Horsman håber, at flere hospitaler følger efter, idet han bidrager med sin viden i et stort EU-projekt.

DTU åbner nyt grundforskningscenter for nanofotonik

Informationsteknologi står for en stigende del af det globale energiforbrug, og lys er blevet udpeget som en nøgleteknologi, når det handler om at finde nye løsninger, der både kan transportere store mængder data og bruger minimal energi.

For at styrke forskningen i dette område har Danmarks Tekniske Universitet etableret Center for NanoPhotonics – under ledelse af professor **Jesper Mørk** – hvor der forskes i vekselvirkningen mellem lys og halvledernanostrukturer. Det er muliggjort med en bevilling på 62,5 millioner kr. fra Danmarks Grundforskningsfond.

”Med etablering af et grundforskningscenter inden for nanofotonik styrker vi rammerne for et tværfagligt forskningsmiljø i international verdensklasse. Det muliggør udvikling af innovative løsninger og helt ny viden om, hvordan vi kan udnytte lys i fremtidens computer- og kvanteteknologi. Verden har akut brug for, at vi finder nye bæredygtige løsninger på det område, da digitaliseringen af samfundet kun øges”, udtaler DTU’s rektor, Anders Bjarklev.

CBS uddeler hæderspriser

Copenhagen Business School har sammen med Danish Society for Education and Business (DSEB) uddelt en række priser til blandt andre forskere og

studerende.

Vinderen af årets forskningsformidlingspris (DSEB Research Dissemination Award) blev ph.d. og lektor i økonomi **Birthe Larsen**.

I begrundelsen lagde Alexander Sebald, leder på Økonomisk Institut, som havde indstillet hende, vægt på, at Birthe Larsen i flere år har været en ”dristig, relevant og vedholdende forskningsformidler, der har delt viden og bragt debatten om ulighed videre” og ”påvirket den offentlige diskurs”.

Ud over formidlingsprisen blev professor **Kasper Meisner Nielsen** tildelt DSEB’s forskningspris, mens lektor **Antonia Erz** modtog undervisningsprisen. Årets Fønnesbech ph.d.-pris gik til **Bontu Lucie Guschke**, som i sit ph.d.-projekt undersøger seksuel chikane i organisationer.

HOPE-projektet hædret med formidlingspris

Foto: Bran Berg, Forlaget Columbus

Holdet bag HOPE-projektet fra AU, KU og DTU har modtaget Columbus-prisen 2021, der uddeles af FALS, Foreningen af lærere i samfundsfag, og Forlaget Columbus.

”HOPE – How Democracies Cope with Covid19: A Data-Driven Approach” får prisen for at have leveret klar formidling om danskernes adfærd under Covid-19-krisen og for at have forklaret på en letforståelig måde, hvorfor de danske tiltag var nødvendige for at forhindre smittespredning, ved at vise data om vores adfærd.

”HOPE har spillet en afgørende rolle i coronahåndteringen, og samtidig har projektet i den daglige undervisning i samfundsfag været en guldgrube af aktuelle data, et virkeligt godt eksempel på, hvordan man gennemfører undersøgelser, og samtidig har HOPE gjort det tydeligt for eleverne, hvorfor samfundsvidenskab spiller en afgørende rolle i samfundet. Derfor er HOPE den oplagte modtager af Columbus-prisen 2021, udtaler Janne Wikman, formand for Columbus Fond og samfundsfaglærer på Aarhus Katedralskole.

Prisen på 50.000 kr. tildeles ved passende lejligheder en person eller institution, der i den offentlige debat holder fast i ideerne om demokrati, ægte politisk engagement og betydningen af saglige argumenter – og som derved gør det spændende at være lærer i samfundsfag.

AU ansætter ny stabschef

Et enigt ansættelsesudvalg har valgt vicedirektør for AU Uddannelse **Kristian Thorn** som ny stabschef i Universitetsledelses Stab.

Kristian Thorn har arbejdet på universitetet siden 2009, hvor han først var international chef. Efterfølgende var han vicedirektør for forskningsstøtte, ph.d.-administration og internationalisering i knap 4 år, og siden 2014 har han været vicedirektør for AU Uddannelse. Tidligere har Kristian Thorn været ansat i det politiske sekretariat i Uddannelses- og Forskningsministeriets departement, arbejdet med videregående uddannelse og forskning i Verdensbanken og været ansat i Finansministeriet.

Brian Bech Nielsen fremhæver, at det var et enigt ansættelsesudvalg, der pegede på Kristian Thorn på baggrund af et særdeles velkvalificeret ansøgerfelt.

”Jeg er sikker på, at vi med Kristian Thorn ikke bare får en virkelig dygtig leder af staben, men også en yderst erfaren og ferm strategisk ledelsesrådgiver”, siger Brian Bech Nielsen.

Universitetsdirektør Arnold Boon har konstitueret Frederik Langkjær som vicedirektør for AU Uddannelse.

Kristian Thorn er tiltrådt den 1. november. Han afløser Steen Harrit Jakobsen, som pr. 1. oktober er blevet vicedirektør for Økonomi på Aalborg Universitet.

KU hædrer årets underviser

Københavns Universitet har i forbindelse med årsfesten tildelt årets undervisningspris – også kaldet ”Årets Harald” efter matematikeren Harald Bohr – til

Hin-Yan Liu, lektor på Centre for European and Comparative Legal Studies.

Han modtager prisen for sin ganske særlige undervisningsstil.

”Det er meget engagerende, det er manisk, det er low tech. Det er også meget filosofisk og antropologisk og super anderledes. Jeg har aldrig oplevet noget lignende i de over syv år, jeg har været her. Folk blev hængende efter kurset for at diskutere i timevis – det er ikke sket før”, siger Victoria Sobocki, der er cand.jur. og advokatfuldmægtig på Det Juridiske Fakultet.

”Jeg forventede faktisk ikke at vinde, fordi min undervisningsstil er så anderledes – eller mærkelig, tror jeg mine studerende vil sige”, siger Hin-Yan Liu i en video, hvor han lige er blevet præsenteret for nyheden.

Undervisningsprisen, der gives for at ”fremhæve og påskønne undervisning af den højeste kvalitet”, er på 25.000 kr. og en porcelænsugle. Årets innovationspris gik til professor på Institut for Lægemedeldesign og Farmakologi **Kristian Strømgaard** for hans arbejde med at skabe en lægemiddelbehandling til slagtilfælde, hvor der i øjeblikket ikke er eksisterende behandlingstilbud.

AU-lektor får Novo-bevilling til at undersøge mutationer i arvemassen

Foto: Maria Randima Brauer Sørensen

Lektor **Søren Besenbacher** fra Aarhus Universitet og Aarhus Universitetshospital har modtaget 6,7 mio. kr. af Novo Nordisk Fonden til

udvikling af analytiske værktøjer, som skal gøre os klogere på effekten af mutationer i arvemassen.

Vores arvemasse er hele tiden i forandring. Nogle mutationer er harmløse, mens andre er skadelige og kan lede til nedarvede sygdomme eller kræft.

I takt med at forskere i større grad udnytter genetisk data til at blive klogere på sygdomme, er der et stigende behov for værktøjer til at analysere på de uendeligt store datasæt, der kommer ud af kortlægningen af arvemassen.

Netop analytiske værktøjer til at kigge på mutationer har i mange år haft nogle huller, som lektor Søren Besenbacher nu vil lappe med den nye bevilling på 6,7 mio. kr. fra Novo Nordisk Fondens Data Science Investigator Programme.

Forbedrede analytiske modeller vil gøre forskere i stand til meget bedre at forstå de mutationer, der er ansvarlige for såvel de arvelige sygdomme som udvikling af kræft.

AAU-professor vinder Grundfosprisen

Professor MSO **Mads Albørtsen** har modtaget Grundfosprisen 2021 for sit arbejde inden for mikrobiologi og bioinformatik. Med prisen følger 750.000

kroner, der skal bruges til fri forskning.

Valget er faldet på Mads Albørtsen for hans arbejde med metoder til at kortlægge enkelte mikroorganismer i komplekse mikrobielle samfund. Desuden har han leveret en stor indsats i forbindelse med Covid-19, hvor hans laboratorium på Aalborg Universitet har stået for 99 procent af al genomsekventering af positive Covid-19-prøver i Danmark frem til sommeren 2021.

Mads Albørtsen fortæller, at pengene skal bruges til at fastholde forskningstalenter, som måske ikke passer ind i et forskningsprojekt lige nu, men som passer rigtig godt ind i et fremtidigt projekt.

Poul Due Jensens Fond (Grundfos Fonden) oprettede Grundfosprisen i 2001. Formålet er at stimulere og anerkende national og international forskning inden for det tekniske og naturvidenskabelige område.

Institutleder fortsætter på Odontologi på AU

Foto: Jonathan Bjerg Møller AU Health

Efter fem år som leder af Institut for Odontologi og Oral Sundhed (IOOS) har **Siri Beier Jensen** sagt ja til at forlænge ansættelsen med yderligere tre år, så den fortsætter til og med sommeren 2024.

Ved hendes tiltrædelse fusionerede Institut for Odontologi og Skolen for Klinikassistenter,

Tandplejere og Kliniske Tandteknikere – i daglig tale kaldet SKT – helt officielt til ét samlet Institut for Odontologi og Oral Sundhed under Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet på Aarhus Universitet.

Under Siri Beier Jensens ledelse har instituttet også indledt arbejdet med at revidere studieordningerne, så uddannelserne i højere grad spiller sammen.

I 2019 definerede IOOS deres fælles forskningsstrategi "Orofacial sundhed – en del af almen sundhed" med tre overordnede forskningstemaer: "Diagnostik og billeddannelse", "Oral økologi og inflammation" og "Funktion, smerte og rehabilitering". Forskningsstrategien er ifølge Siri Beier Jensen rygraden i arbejdet med at styrke instituttets forskningsprofil.

"Siri Beier Jensen er en kompetent og meget dygtig leder, der formår at samle og udvikle en organisation med mange forskellige fagligheder. Hun har været med til at styrke instituttets forskningsprofil og haft fokus på at modernisere de tandfaglige uddannelser til det, vi nu kender som "The Aarhus Model of Dental Education". Det er lidt af en bedrift på så få år", udtaler konstitueret dekan Hans Erik Bøtcher.

ITU-forsker vinder en af verdens mest prestigefyldte priser inden for teoretisk datalogi

Lektor ved IT-Universitetet i København **Nutan Limaye** er medforfatter på en forskningsartikel, som har vundet Best Paper Award på Foundations of

Computer Science's (FOCS) IEEE Symposium. Det er første gang, at forskere ved et dansk universitet vinder prisen.

Forskningsartiklen, "Superpolynomial Lower Bounds Against Low-Depth Algebraic Circuits", er blevet kåret som den bedste på Foundations of Computer Science's (FOCS) årlige IEEE Symposium. Det er lektor ved IT-Universitetet i København Nutan Limaye, som har skrevet artiklen sammen med Srikanth Srinivasan (Aarhus Universitet) og Sébastien Tavenas (LAMA, Université Savoie Mont Blanc).

Resultaterne i forskningsartiklen er et skridt i retning af at forstå svaret på et af de klassiske tusindårsspørgsmål inden for beregningskompleksitet, nemlig spørgsmålet om P versus NP. I årtier har forskere kæmpet med at finde svaret på spørgsmålet, som kort fortalt handler om at forstå computernes begrænsninger og selve beregningskompleksitetens natur.

De tre forfattere begyndte at arbejde på forskningsartiklen i 2019, da de arbejdede med relaterede udfordringer. På det tidspunkt arbejdede Nutan Limaye på Indian Institute of Technology Bombay, og faktisk startede hun først i sin stilling som lektor ved IT-Universitetet i september 2021.

Forskningsartiklen fik også øjeblikkelig anerkendelse af nogle af verdens førende forskere i teoretisk datalogi. Allerede dagen efter offentliggørelsen tweetede Rahul Santhanam fra University of Oxford: "Årets indtil videre bedste artikel om kompleksitet", og Thatchapal Saranurak, University of Michigan, kaldte det "Et stort gennembrud".

AU-lektor får bevilling til at løse aknegåden

Holger Brüggemann, som er lektor på Institut for Biomedicin ved Aarhus Universitet, har modtaget godt 2 mio. kr. af LEO

Fondet til at finde alternative

måder at behandle akne på.

Akne er en af de mest udbredte hudsygdomme på verdensplan – små 10 % af verdens befolkning er generet af uren hud. Den nuværende behandling med retinoider og antibiotika er udfordret af resistens, så der er behov for at finde alternativ behandling.

Sammen med forskerkolleger vil han undersøge hudens bakterieflora.

En sund hud har flere end 100 forskellige bakteriestammer. Holger Brüggemanns mission er at identificere de bakteriestammer, som hæmmer akne hos patienter med milde til moderate symptomer. Lykkes det, vil det være muligt at få en personlig behandling, hvor hudens egne bakterier bekæmper aknen. Metoden giver tilmed ikke resistens over for antibiotika.

AAU udnævnt til Europas bedste ingeniøruniversitet for femte år i træk

Aalborg Universitet (AAU) er det bedste universitet i Europa inden for ingeniørvidenskab ifølge det anerkendte medie U.S. News & World Report, som har offentliggjort ranglisten "Best Global Universities 2022".

Ranglisten "Best Global Universities" er baseret på 13 indikatorer, der måler universiteternes akademiske forskningsresultater og deres globale og regionale omdømme.

Fem år i træk har de indikatorer nu placeret AAU helt i den europæiske top.

"Når vi igen formår at placere os i toppen af Europas ingeniøruniversiteter, er det udtryk for, at vores forskningsmiljøer på ingeniørområdet er i verdensklasse, og at de er med til at sætte den internationale dagsorden på en række vigtige områder som eksempelvis den grønne omstilling", udtaler rektor Per Michael Johansen.

Ud over topplaceringen i Europa indtager AAU en fornem placering på verdensplan, hvor universitetet ligger som nr. otte på området. Desuden markerer AAU sig for tredje år i træk i toppen inden for kategorien "Electrical and Electronic Engineering", hvor universitetet er bedst i Europa og nr. fire i verden.

Ingeniørvidenskab er repræsenteret på tre af AAU's fem fakulteter: Det Tekniske Fakultet for IT og Design, Det Ingeniør- og Naturvidenskabelige Fakultet og Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet.

Al henvendelse vedr. adresseændring eller -fejl hos din medlemsorganisation (DM eller Djøf).

Af Lasse Højsgaard, lah@dm.dk • Foto: Mads Claus Rasmussen/Ritzau Scanpix

Henrik Dahl-paradokset:

Kan flere regler sikre mere frihed?

Liberal Alliance vil gerne sikre ytrings- og åndsfrihed på universiteterne ved lov. En tand for illiberal, synes de andre partier om den ide.

“Frihed frem for tvang er en langt bedre vej at gå”. Citatet er taget fra et opslag på Liberal Alliances Twitter-profil, men det kunne formentlig været kopieret ud af mange tekster eller taler fra partiets medlemmer. Det er simpelthen en grundpræmis i liberal politik.

Partiets uddannelses- og forskningsordfører, Henrik Dahl, er særligt optaget af frihed på universiteterne: forskningsfrihed, ytringsfrihed, undervisningsfrihed. Faktisk er han og hans parti så optaget af den frihed, at de er tvunget til at bryde med deres egen liberale tankegang og tvinge den igennem med lovgivning.

I begyndelsen af december behandlede Folketinget beslutningsforslag B 19 stillet af Liberal Alliance: “Folketinget pålægger regeringen at fremsætte et lovforslag inden udgangen af indeværende folketingsår, som

indskriver de såkaldte Chicago-principper i formålsbestemmelsen i universitetsloven”.

Chicago-principperne er en udtalelse, som blev vedtaget på University of Chicago i 2014, der beskriver nogle grundlæggende principper omkring ytrings- og åndsfrihed på universitetet. Her hedder det eksempelvis, at det ikke er universitetets opgave at beskytte personer imod ideer og meninger, som de er uenige i eller finder stødende. Høflighed og gensidig respekt må aldrig blive argument imod en diskussion af ideer, hedder det også.

Baggrunden var, at flere undervisere var blevet blokeret fra at forelæse af studerende, der var uenige i deres holdninger eller pensum.

Frem til i dag har 83 universiteter officielt tilsluttet sig Chicago-principperne eller formuleret tilsvarende kodekser.

Universiteterne må godt bestemme selv

Herhjemme har Chicago-principperne også flere gange været bragt på bane. For eksempel anbefalede 14 professorer for et år siden i et læserbrev i Berlingske, at danske universiteter tilslutter sig principperne.

I folketingssalen havde ordførerne da også generelt kun lovord til overs for Chicago-principperne. Forsknings- og uddannelsesminister Jesper Petersen (S) har “megen sympati for indholdet i principperne”. SF er ifølge Astrid Carøe “enig i Chicago-principperne”, og det er Ulla Tørnæs fra Venstre også. Stinus Lindgreen kaldte det “nogle rigtig gode principper og en rigtig god tekst”.

Alligevel måtte Henrik Dahl gå delvist slukøret hjem fra Christiansborg den torsdag. For som alle andre sagde med lidt forskellige ordvalg: Frihed frem for tvang er en langt bedre vej at gå.

“At universiteterne kan gøre dem til deres, i stedet for at vi gennemfører en lovgivning, synes jeg ville være bedre end at gennemføre ny lovgivning”, lød det eksempelvis fra ministeren.

Det syntes Henrik Dahl var “pinligt”.

Hans dag var dog ikke helt spildt. Som nævnt var flere partier imødekommende over for ideen om at styrke ytringsfriheden, og Ulla Tørnæs foreslog, at man i Uddannelses- og Forskningsudvalget diskuterer videre, hvordan det kan gøres.

Og således kunne debatten slutte i mindelighed med, at formanden henviste forslaget til udvalgsarbejde. ■

